

C

cac/cal

- cacumen** คาคิวเมน (L.- ยอด) 1, ส่วนของสมองที่รีเบลล์มอยู่ใต้ declivis 2, สูงสุดหรือยอดของโครงสร้างทางกายวิภาค
- cadaver** คัดเดเวอร์ (L. - ศพ) ศพ ร่างที่ตายแล้ว
- caddis fly** แคดดิส์ ฟลาย แมลงขนาดเล็กถึงกลาง ในอันดับ Trichoptera หนอนอาศัยอยู่ในน้ำ เรียก caddisworm ถูกไฟโดยให้เศษวัสดุที่พวกคลุมรอบตัว อาศัยอยู่จนถึงระยะดักแด้
- caducibrach** คาคูชิแบริบช์ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ซึ่งเห็งอกหดหายไปในการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง
- caecilian** ซีซีเลียน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำคล้ายหนอน หุดรูอยู่ อยู่ในอันดับ Apoda
- caiman(cayman)** ไคมาน จระเข้เขตร้อนของอเมริกา สกุล *Caiman* ลักษณะเด่นคือปากยาวแหลม
- calcaneus** แคลคานีอัส กระดูกสันเท้า หรือ os calcis
- calcar** แคลคาร์ (L.- spur) แง่ที่ยื่นออกไปคล้าย สเปิร์
- calcification** แคลซิฟิเคชัน การสะสมหินปูนในเนื้อเยื่อ โดยทั่วไปคือกระดูก
- calculus** แคลคูลัส สารแข็ง ซึ่งมีส่วนประกอบของแร่ธาตุซึ่งสร้างขึ้นในอวัยวะหรือ ท่อ เช่น ก้อนนิ่ว
- calf** คาล์ฟ (AE. *calva*) 1, ลูกอ่อนหรือลูกอ่อนของสัตว์สี่เท้าชนิดอื่น 2, ลูกอ่อนของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ 3, เนื้อน่อง
- callus** แคลลัส (L. แห้ง) 1, พืช: (1) เนื้อเยื่อที่พืชสร้างขึ้นส่วนที่ได้รับความบาดแผล (2) ในพวกหญ้าบางชนิด คือส่วนฐานของช่อดอกที่ขยายออก 2, กายวิภาค: (1) callosity คือการหนาตัวของผิวหนังเมื่อได้รับการกดดันหรือเสียดสีมาก(ผิวหนังด้าน) (2) กลุ่มเนื้อเยื่อที่เกิดขึ้นรอบปลายกระดูกส่วนที่แตก 3, สัตว: (1) แนวเจริญบนผิวของแกนเปลือกหอยฝาเดียว (2) โครงสร้างคล้ายปุ่ม บนเปลือกนอกของแมลงสองปีก
- calypter** คัลลิปเทอร์ ในพวกแมลงสองปีก คือโครงสร้างลักษณะคล้ายพู่ที่ฐานของปีก เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า alula หรือ squama
- calyptopis** คัลลิปทอปิส ตัวก่อนรูปร่างคล้ายโปรโตทิว ของกิ้งก่าสกุล *Ruphausia* และสัตว์พวกกิ้งก่าชนิดอื่น
- calyx(pl.calyces)** เคลิกซ์ (Gr. kalix - ถ้วย) 1, พืช: วงกลีบนอก

- วงกลีบเลี้ยง 2, สัตว์: (1) ส่วนรูปถ้วยตรงกลางส่วนคราวน์ของ
สัตว์พวกไทรนอยด์ (พลับพลึงทะเล) (2) ลำตัวของสัตว์พวก ento-
proct. ที่เป็นก้อน (3) ส่วนฐานที่หน้าตัวหิ้นของปะการังบางชนิด
- 3, กาศวิภาค: (1) กิ่งกรวยไต (2) ส่วนปลายของแอกซอนของ
เซลล์ประสาทที่แผ่คอกเป็นรูปถ้วย
- camel แคมเมล อูฐ สัตว์มีกระเพาะอาหารขนาดใหญ่ที่สามารถทำให้ตั้ง
ได้ อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารในเอเชีย และแอฟริกา ได้แก่อูฐอาหรับ
หรือ dromedary (*Camelus dromedarius*) อูฐเคเชีย (*Camelus
bactrianus*)
- camelopard แคมโลพาร์ด คือ กิราฟ
- canada goose แคนาดา กูส *Branta canadensis* เป็ดป่าพบทั่วไปในอเมริกา
เหนือ
- canaliculus (pl. canaliculi) คานาลิคิวลัส (L.- ช่องแคบ คลอง) ช่องเล็กๆ
ที่ออกไปจากกลีวนา เข้าไปในเมทริกซ์ของกระดูก
- canal system ระบบท่อน้ำ ในพองน้ำ เป็นทางให้น้ำไหลผ่านจากรูรอบลำตัวเข้า
มาภายใน เพื่อออกไปยัง osculum มีหลายแบบ คือ asconoid
syconoid และ leuconoid ดู rhagon
- canary แคนารี *Serinus canarius* นกส่งเสียงร้องเป็นทำนองเพลง
กลุ่มในวงศ์เดียวกับนกฟินช์ นิยมเลี้ยงไว้ฟังเสียงร้อง
- cancer แคนเซอร์ (L.- ปุ, ผลพุพอง) เนื้องอกร้ายแรง, carcinoma
หรือ sarcoma
- cancroid แคนครอยด์ (L. cancer- ปุ + Gr. eidos- คล้ายคลึง) 1, คล้ายปุ
2, ชนิดหนึ่งของคิลอยด์ (แผลเป็นที่เนื้องอกขึ้นมา)
- canine เคanine (L. caninus - เกี้ยวกับสุนัข) 1, สัตว์ในวงศ์เดียวกับ
สุนัข เป็นสัตว์กินเนื้อที่มีอวัยวะเท้าและเล็บแหลมแข็งได้แก่สุนัข สุนัขป่า
คานายอติ แจกกัล และสุนัขจิ้งจอก 2, เกี้ยวกับสุนัข หรือคล้ายสุนัข
3, ฟันมีลักษณะเป็นเขี้ยว
- cankerworm แคนเคอร์เวิร์ม หนอนของผีเสื้อกลางคืน วงศ์ Geometridae
- cannibalism แคนนิบาลลิซึม กินเนื้อสัตว์ชนิดเดียวกันเอง เช่นคนป่าบางเผ่าที่ฆ่าแล้ว
กินเนื้อ หรืออวัยวะภายในของสัตว์
- canvasback แคนวาสแบค เป็ดป่าอเมริกาเหนือ *Nyroca valisineria*

cap	แคป (AS. caeppe จาก L. cappa - ถุงคลุมศีรษะ) 1, พหูพจน์: (1) หมวกของดอกเห็ด (2) หมวกของแคปซูลของมอส 2, สัตว: ส่วน acrosome ส่วนแรกสุดที่หัวของอสุจิ
capillary	แคปิลลารี (L. capillaris - คล้ายขน) 1, คล้ายขนหรือผม ผอมยาว ข้างในกลวง เป็นหลอดรูเล็ก ท่อรูเล็ก 2, หลอดผนังเซลล์บาง เช่น ที่หน้าดีฝอย ที่หน้าเหลืองฝอย เส้นเลือดฝอย
capitate	แคพิเทต (L. caput - หัว) 1, รูปกลมเหมือนคนหัว หรือ มีหัว 2, พหูพจน์: รวมกันเป็นกระจุกคล้ายหัว หมายถึงดอกที่รวมกันแน่น เช่นดอกทานตะวัน
capitulum	แคพเททัม กระดูกชิ้นที่ 3 ของแถวปลายของกระดูกข้อมือ syn: capitate bone, os capitatum, os magnum
capitellum	แคพิเทลลัม (L.- หัวเล็ก ๆ) 1, capitulum คือข้อมงกลม ส่วนปลายด้านล่างของกระดูกแขนช่วงบน(สิวเมวิส) ซึ่งเป็นส่วนเชื่อมต่อกับกระดูกเวดิวส์ (กระดูกแขนช่วงล่าง)
capitulum	แคพิทิวลัม 1, กายวิภาค: capitellum 2, สัตว: (1) ส่วนที่แผ่กลกของโพลีซึ่งมีหนวดติดอยู่ (2) ส่วนที่เป็นตัวของเพรียงคดหน้า (3) ส่วนที่แผ่ขยายกลกของ ทนหนวดสัมผัส หนวดจับ หรือวง (4) gnathostome ของเห็บ 3, พหูพจน์: หัวเป็นลักษณะที่ใช้เรียกชนิดของช่อดอก
capon	คาพอง ไก่ตัวผู้ที่ถูกตอน เพื่อให้อ้วนสำหรับใช้เป็นอาหาร
capsule	แคปซูล (L. capsula - หีบเล็ก ๆ) 1, กายวิภาค: (1) capsula คือเปลือกหุ้มอวัยวะ หรือโครงสร้าง (2) การหนาตัวของกระดูกอ่อนของกะโหลกศีรษะส่วนที่หุ้มอวัยวะรับความรู้สึก 2, สัตว: (1) ถุงเปลือกบางที่หุ้มไข่ เช่น ในพวกไส้เดือนดิน พวกหอย และพวกแมลง (2) ส่วนกลางที่มีนิวเคลียสบรรจุอยู่ของพวกเรดิโกลเลเรีย 3, พหูพจน์: (1) เปลือกหุ้มสปอร์ของลิเวอร์เวิร์ท มอส และเฟิร์น (2) ผลเดี่ยว ที่งเจริญมาจากรังไข่หลายอัน เมื่อแห้งแล้วแตกได้ (3) สารคล้ายขี้หนูบาง ๆ ที่หุ้มรอบจุลินทรีย์
capuch in	คาพูชิน ลิงหางยาวอเมริกาใต้ สกุล <i>Cebus</i> วงศ์ Cebidae
capybara	คาพิบารา <i>Hydrochoerus hydrochaeris</i> คือสัตว์ฟันแทะที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกาใต้ ที่ถิ่นคือ carpincho, water pig, water cavy

- carapace** คาราแพซ 1, เปลือกหุ้มส่วนหัว-ทรงอกของสัตว์ขาปล้อง 2, เนื้อแมนเทิลที่ปิดตัวเพรียงคอห่าน 3, กระจดองเต้าด้านบน 4, เปลือกหุ้มตัว armadillo (นัมเมสกีด)
- cardiac** คาร์ดิแอก (*L. cardiacus*) 1, เกี่ยวข้องกับหัวใจ หรือ ช่องเปิดของถุงพักอาหารเข้าสู่กระเพาะ 2, มีโรคเกี่ยวกับหัวใจ
- cardiac muscle** คาร์ดิแอก มัสเซิล กล้ามเนื้อหัวใจ มีลายแต่ลู่ขนนกค่านาจจิตใจ
- cardiac stomach** คาร์ดิแอก สทอมัค 1, กระเพาะขนาดใหญ่ส่วนหน้าหรือส่วนแรกของสัตว์พวกกุ้งที่มี 10 ขาอาจเรียกว่า gastric mill 2, กระเพาะส่วนที่พับอยู่ที่ใกล้ปากของสัตว์พวกปลาตาบ เมื่อเวลากินอาหารจะยื่นออกมาแล้วดึงกลับเข้าไป
- cardiac valves** คาร์ดิแอก วาล์ว ลิ้นหัวใจสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ประกอบด้วยลิ้นหัวใจสองแฉก อยู่ระหว่างหัวใจห้องบนขวาและหัวใจห้องล่าง คือ bicuspid และ tricuspid valves และลิ้นหัวใจสองชุด คือ semilunar ซึ่งจะออกจากหัวใจห้องล่างไปยังปอดและไปยัง aorta
- cardinal** คาร์ดินัล (*L. cardinalis* - ความสำคัญ) 1, ความสำคัญอันดับแรก เช่น อากาศที่เกิดจากความร้อนของร่างกาย ที่พบ การหายใจเปลี่ยนแปลง 2, *Richmondia cardinalis* นกส่งเสียงเป็นทำนองเพลง สีแดงสด อยู่ในวงศ์ Fringillidae
- cardinal vein** คาร์ดินัล เวน หลอดเลือดดำคู่หนึ่งในจำนวนสามคู่ (anterior, posterior และ common cardinal vein) พบในปลา และตัวอ่อนของสัตว์สี่ขา เส้น common cardinal (duct of Cuvier) จะเปิดเข้าสู่ sinus venosus
- cardiovascular** คาร์ดิโอสติวาลาร์ เกี่ยวข้องกับหัวใจและเส้นเลือด
- cardo** คาร์โด เอ็นบานพับ หรือโครงสร้างคล้ายกัน เช่น (1) ข้อแรกของรยางค์ปาก(maxilla)ในแมลงบางชนิด (2) เอ็นบานพับหลังสองฝา
- carina** คารินา (*L.* - กระจดงูเรือ) 1, โครงสร้างที่มีสันอยู่ตรงกลาง 2, สัตว์: (1) สันกระดูกคอกของนก (2) ส่วนกลางฝาแผ่นบนของเพรียงเกาะหิน
- carnivore** คาร์นิเวอร์ (*L. carnivorus* - กินเนื้อ) สัตว์กินเนื้อ โดยเฉพาะสัตว์ในอันดับ Carnivora ได้แก่ผู้ล่าเหยื่อ เช่น แมลงปลดล่าแมลงอื่น กินเป็นอาหาร สัตว์กินเนื้อ เช่น สุนัข แมว เสือ วิเชียล หมู แมวน้ำ

- carotid artery แครอทิด อาร์เทรี (Gr. karotides) หลอดเลือดแดงสองหลอดที่แยกมาจาก aorta ไปเลี้ยงส่วนคอ และส่งต่อไปยังศีรษะ
- carp คาร์ป *Cyprinus carpio* ปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง กินพืช ใช้เป็นอาหารได้ อยู่มานานทั่วโลก ปัจจุบันนิยมผสมให้ได้สีสวยงาม เพาะเลี้ยงในตู้ปลาเป็นปลาสวยงาม
- carpal คาร์พัล (Gr. carpalis) เกี่ยวข้องกับข้อมือ (carpus)
- carpet beetle คาร์เพท บีเทิล แมลงปีกแข็งขนาดเล็ก ตัวหนอนกินขนสัตว์ พรม และผลิตภัณฑ์สัตว์ เช่น black carpet beetle (*Attegenus piceus*) และ buffalo carpet beetle (*Anthrenus scrophulariae*)
- carpometa-carpus คาร์พอเมทา คาร์พัส กระดูกข้อมือและกระดูกมือผสมกัน เช่น ในปีกของนก
- carpus คาร์พัส (L.) ข้อมือ หรือกระดูกข้อมือมี 8 ชิ้น
- carrier แคริเออร์ (O.Fr. carrier - มียู) 1, แพททะ: (1) พาหะ คือ สิ่งมีชีวิตที่แข็งแรง สามารถนำสิ่งมีชีวิตที่ก่อให้เกิดโรคไปยังสิ่งมีชีวิตอื่นได้ โดยที่ตัวเองไม่แสดงอาการของโรคนั้น (2) สิ่งมีชีวิตที่เป็นพาหะโรคโดยบังเอิญ เช่น แมลงวันนำโรคต่าง ๆ ได้มาก comp: vector 2, สรีระ: สารซึ่งรวมกับสารอื่นแล้วพาสารนั้นผ่านเซลล์เมมเบรน 3, พันธุ: สิ่งมีชีวิตที่มียีนเป็นวิวิคพันธุ (heterozygous) สามารถถ่ายทอดยีนด้อย ทำให้เกิดความผิดปกติ หรือ เกิดพยาธิสภาพ
- carrion แคร์เวรียน ทรากศพ หรือ ทรากปลาเน่า
- cartilage คาร์ทิลเลจ (L. cartilago- กระดูกอ่อน) กระดูกอ่อน เป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดหนึ่งที่เมทริกซ์แน่นเหนียวยืดหยุ่นได้ ภายในมีเซลล์กระดูกอ่อน (chondrocyte) อยู่มากในลาควินา ไม่มีหลอดเลือด หรือเส้นประสาท แบ่งเป็นหลายชนิดตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ที่ต้องการความยืดหยุ่น
- articular cartilage เป็น hyaline cartilage ที่หุ้มส่วนข้อของกระดูก
- costal cartilage เป็นกระดูกอ่อนที่ยึดกระดูกซี่โครงกับกระดูกอก
- fibrous cartilage เป็นกระดูกอ่อนที่ส่วนเมทริกซ์มีเส้นใย collagen

hyaline cartilage เป็นกระดูกอ่อนโปร่งแสงสีฟ้า เมทริกซ์ มีเส้นใยcollagen เป็นตาข่ายโปร่ง ผันของลาตินมาจากชื่อด้วยสิเบลิคติดสีเข้ม

caruncle	คาร์นเคิล 1, สัตว: (1) ตุ่มเนื้อเล็ก ๆ เช่น ตุ่มที่เป็นทางออกของน้ำตา (2) หงอน หรือ เหนียงของนก (3) พื้นที่สัมผัสระหว่างรกและผนังมดลูก (4) โครงสร้างเป็นแผ่นบนข้อเท้าของเขี้ยวและไร (5) ปุ่มสารเขาสัตว์ที่ขึ้นออกมาจากส่วนบนของจะงอยปากของลูกนก (ไก่) หรือ ลูกเต่าที่เพิ่งออกจากไข่ 2, พฤษภ: ส่วนที่เป็นเนื้อหยุ่นอุ่มน้ำติดอยู่กับเมล็ดพืชบางชนิด เช่น castor seed (เมล็ดระหุ่ง)
caseinogen	เคซีนโอเจน (L. caseus - เนยแข็ง + Gr. gennan - ผลิต) เป็นพอสไฟโปรตีนละลายน้ำ ส่วนประกอบหลักของนม ถูกย่อยโดยเอนไซม์เรนิน และเพปซิน เปลี่ยนมาเป็น casein ที่ไม่ละลายน้ำ ซึ่งเป็นหลักการสำหรับการทำให้น้ำนมเป็นก้อน
cassowary	คาสซอวารี นกบินไม่ได้ขนาดใหญ่สกุล <i>Casuaris</i> เป็นนกประจำถิ่นของออสเตรเลีย และเกาะใกล้เคียง
cast	คาสท์ (ME. casten - นำไป) 1, การเท้าฝือก หรือ ฝือก 2, สารเหนียว หรือ แฉกหยุ่นคล้ายพลาสติก ซึ่งหีบออกมาโดยเนื้อเยื่อเนื่องจากเกิดพยาธิสภาพ และเรียกตามแหล่งกำเนิด เช่น จากหลอดลม เรียก bronchial cast แฉกยังแยกประเภทตามลักษณะส่วนประกอบหลักด้วย เช่น มีเลือดปนเรียก bloody เต็มเข้าไปข้างหน้า 3, ซากคดที่ส่วนประกอบเดิมที่เป็นสารอินทรีย์ไม่หลงเหลืออยู่ แต่ถูกหล่อแบบไว้ด้วยสารที่ไม่ตกผลึก เช่น cast of leave (รอยใบไม้), cast of foot print (รอยเท้า)
caste	คาสท์ ในสัตว์สังคม เช่น มด และมด แบ่งเป็นกลุ่มทำหน้าที่ต่างกัน เพื่อประโยชน์ภายในโคโลนี เช่น worker caste ทำงานหาอาหาร soldier caste ทำหน้าที่ป้องกันรัง สมาชิกในแต่ละกลุ่ม(ชั้น) มักมีรูปร่าง สรีระวิทยา และ นิสัยต่างกัน
casting	คาสทิง ก้อนสารที่ถูกขจัดหรือทิ้งโดยสัตว์ เช่น ขุขดินของไส้เดือนดิน อาหารที่สัตว์รอกทิ้ง(มักจะเป็นกระดูกหรือขน)โดยเหยี่ยว
castration	คาสเตรชัน (L. castrare - ตัดแต่ง) 1, สัตว: (1) การตอนโดยตัดอัณฑะ(orchietomy) หรือตัดรังไข่ (ovariectomy),

- oophorectomy, spaying) (2) การทำให้อัณฑะหรือรังไข่หมดฤทธิ์ โดยขจัดออก หรือโดยการกระทำของฮอร์โมน ปริสิต หรือติดเข็ม 2, พฤษภ: ตัดเกสรตัวผู้ออกจากดอก
- cat แคน 1, แมวบ้าน *Felis domestica* 2, สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม วงศ์แมว Felidae เช่น สิงห์โต เสือ เสือดาว พума ฯลฯ
- catabolism แคนแทบคลิซึม (Gr. katabole - โชนลงมา) กระบวนการสลาย เป็นกระบวนการหนึ่งของกระบวนการเมแทบอลิซึม (ตรงข้ามกับแอนาบอลิซึม) โดยการนำสารประกอบเชิงซ้อนที่เป็นสารอาหารมาแยกสลาย เพื่อให้ได้พลังงานเคมีเก็บไว้ในสาร ATP
- catadromous แคนแคดโรมีส สัตว์น้ำที่อพยพลงตามกระแสน้ำเพื่อวางไข่ในทะเล ตัวก่อนหากินในทะเล แล้วค่อย ๆ อพยพย้อนกลับขึ้นมาตามต้นตอการเจริญ แล้วหากินในน้ำจืดจนถึงวัยเจริญพันธุ์ ได้แก่ ปลาไหลน้ำจืดสกุล *Anguilla* กุ้งก้ามกราม สกุล *Macrobrachium*
- catamount แคนแทมอท์ cougar หรือ แมวป่าอเมริกาเหนือ (*Lynx*)
- catarrhine แคนทาร์รีน ลิงในเหนือวงศ์ Cercopithecoidea ที่รวมลิงโลกเก่าไว้ทั้งหมด
- cat bird แคน เบิร์ด *Dumetella carolinensis* นกคล้ายนกกระจอก วงศ์ Mimidae
- cat fish แคน ฟิช ปลาไม่มีเกล็ด ส่วนใหญ่อยู่ในน้ำจืด ขากรรไกรบนมีขนาดสัมพันธ์ เรียก barbel ลำตัวรูปสามเหลี่ยม หัวแบนใหญ่ มีหลายวงศ์ ในอเมริกาเหนือวงศ์ Ameiuridae ในไทย และเอเชีย มีวงศ์ปลาตุ๊ก Claridae และปลาในวงศ์อื่น มีทั้งขนาดเล็ก เช่น ปลาขยงไปจนถึงขนาดกลาง เช่น ปลาเต้า ปลากรด ปลาสวาย ไปจนถึงขนาดใหญ่ เช่น ปลาแค้ ปลาบึก
- catenoid แคนทีนอยด์ (Gr. kata - ลงมา + eidos คล้ายคลึง) คล้ายโซ่ มักใช้กับโปรโตชีวที่เรียงตัวต่อกันเป็นโซ่โกลนรูปโซ่
- caterpillar แคนเออร์พิลลาร์ หนอนตัวอ่อนของแมลงพวก ผีเสื้อ ผีเสื้อกลางคืน saw fly หรือ scorpion fly ผีวนอกของลำตัวมักมีขน นามไว้ป้องกันตัว เช่น ตัวอ่อนของผีเสื้อที่เรียกว่า บั๊ง ร่าน
- catodont แคนคอดอนท์ 1, มีฟันเฉพาะขากรรไกรล่าง 2, เกือบชึ่งกับ sperm whale (*Physeter catodon*)

- cattle** แดกเทิล ปศุสัตว์ คือสัตว์สี่เท้าเคี้ยวเอื้อง วงศ์วัว ครอบคลุมวงไว้เพื่อแสดงควมมีฐานะ หรือเลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง
- cattle tick** แดกเทิล ทิกค์ เห็บวัว เห็บควาย *Boophilus annulatus* พาหะนำเชื้อ *Babesia* ตัวก่อให้เกิดโรคกับปศุสัตว์ (Texas fever)
- caudal** คอด้ด (L. caudalis) 1, เกี่ยวข้องกับโครงสร้างส่วนหาง 2, อยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่า
caudal fin ครีบหางของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ถือเป็นอวัยวะสำหรับการเคลื่อนที่ชนิดแรก
- caudate** คอแตก มีหาง หรือ มีรยางค์คล้ายหาง
- caul** คอล (O.Fr. caule - หมวกเล็ก ๆ) 1, great omentum 2, เชือกคลุมหุ้มทารก หรือส่วนหนึ่งของถุงน้ำคร่ำที่คลุมหุ้มทารกขณะคลอด
- cave biology** เคฟว์ ไบโบลอจี การศึกษาสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ (trogllobiont)
- cave dweller** เคฟว์ ดเวลเลอร์ สิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ในถ้ำ syn: cavernicole, trogllobiont
- cavier** คาเวียร์ ไทปลา sturgeon ไข่เกลือ (อาจใช้ไข่ปลาชนิดอื่นทำเทียม)
- cavy(pl.cavies)** เควี สัตว์ฟันแทะ หางสั้นหรือไม่มีหาง อยู่ในวงศ์ Caviidae เช่น หนูตะเภา (guinea pig) คาพิบารา และ มารา
- cecropia moth** เซโครเพีย มอท ผีเสื้อใยไหมขนาดใหญ่ (*Samia cecropia*) เป็นพวกผีเสื้อกลางคืนพื้นเมืองของสหรัฐที่ใหญ่ที่สุด
- cecum** เซคัม (L. caecum - ตาบอด) ช่องที่มีทางออกด้านหนึ่ง ถูกปิดเปิดได้ ที่ส่วนแรกของลำไส้ใหญ่ของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- cell** เซลล์ (L.cella- ห้อง) 1, ชื่อ: หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ประกอบด้วยนิวเคลียส และไซโทซอล หุ้มด้วยเซลล์เมมเบรน 2, สัตว์: สัตว์ส่วน ห้อง (1) ห้อง หรือ โพรงอากาศในกระดูกบางที (2) บริเวณที่ล้อมรอบด้วยเส้นปีกภายในปีกแมลง (3) ห้องเล็ก ๆ ในรังผึ้ง (4) ถ้าใต้พื้นดินที่มีตักแด้ของแมลงอาศัยอยู่ (3) พกหะ ช่องว่างภายในอับเรณูและรังไข่
- cell body** เซลล์ บอดี้ ส่วนที่เป็นตัวเซลล์ คือ นิวเคลียส และ ไซโทซอล ไม่รวมส่วนที่ยื่นออกไปจากเซลล์ มักใช้กับเซลล์ประสาท ซึ่งไม่รวมส่วนที่เป็น แอกซอน หรือ เดนไดรต์
- cell membrane** เซลล์ เมมเบรน เยื่อหุ้มเซลล์ เป็นสารประกอบพอลิฟอสฟอริลสองชั้น

มีโปรตีนแทรกอยู่ทั่วไป และมีคาร์โบไฮเดรตเป็นสารเชิงซ้อนอยู่กับโปรตีนและลิพิด

- cenogenesis (coenogenesis)** เซโนเจเนซิส (Gr. kainos - ใหม่ + genesis - การผลิต) การพัฒนาลักษณะของสิ่งมีชีวิตขึ้นมาใหม่ ซึ่งเดิมไม่เคยมีลักษณะนั้นในบรรพบุรุษ และไม่ได้มีนัยสำคัญตามสาขาวิวัฒนาการ การพัฒนาเช่นนี้ บ่งถึงการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่
- Cenozoic era** เซโนโซอิก อีรา มหายุคที่ใหม่ที่สุด ตามการแบ่งยุคทางธรณีวิทยา ลักษณะเด่นคือ เป็นยุคที่การเกิดและการแพร่กระจายของสัตว์เลื้อยคลานตัวขนมีปัจจุบัน และพืชดอก ได้รับการขนานนามว่า ยุคสัตว์เลื้อยคลานตัวขน ซึ่งมีช่วงยาว 60 ล้านปี
- centipede** เซนทิเพด (L. centure - ห้าร้อย + pes, ped - เท้า) สัตว์ขาปล้องในชั้น Chilopoda ล่าตัวยาวแบนด้านบน-ล่าง แบ่งเป็นปล้อง แต่ละปล้องมีขาปล้องละ 1 คู่ รยางค์คู่แรก (maxilliped) มีลักษณะเป็นเขี้ยวและเป็นที่ยึดของต่อมพิษ เมื่อถูกกัดจะเจ็บปวดมาก แต่ไม่ถึงขั้นเสียชีวิต ได้แก่พวกตะขาบ
- central capsule** เซนทริล แคปซูล ส่วนในสุดของโปรโตซัวเรดิโกลเลเรีย ซึ่งภายในเซนทริลแคปซูลมีหลายนิวเคลียส
- centriole** เซนทริโอล คือกลุ่มไมโครทิวบูลที่รวมกันทำหน้าที่เป็นขั้วของเซลล์เมื่อกำลังแบ่งเซลล์ เซนทริโอลจะแบ่งออกเป็นสอง (diplosome) แล้วแยกเคลื่อนไปอยู่ตรงกันข้าม ทำหน้าที่เป็นขั้วให้แอสทริลเรย์ และเส้นใยสปินเดิลมาเกาะดึงโครโมโซมให้แยกออกจากกัน
- centrolecithal** เซนโทรเลซิทัล (Gr. kentron - ศูนย์กลาง + lekithos - ไข่แดง) มีไข่แดงอยู่ตรงกลาง ล้อมรอบด้วยชั้นบางของไซโทพลาซึม เห็นไข่ของแมลง
- centromere** เซนโทรเมียร์ (Gr. kentron - ศูนย์กลาง + meros - ส่วนหนึ่ง) ส่วนที่มีลักษณะใสสอดเข้ามาของโครโมโซม ซึ่งทำหน้าที่เป็นจุดแบ่งแขนทั้งสองข้างของโครโมโซม และเป็นจุดที่เส้นใยสปินเดิลมาเกาะเมื่อมีการแบ่งเซลล์
- centroplast** เซนโทรพลาสต์ พบในโปรโตซัวพวกเซลล์เดียวบางชนิด เป็นแกรนูลศูนย์กลางตัว และเป็นที่ยึดต้นของ axopodia แผ่ออกไป
- centrosome** เซนโทรโซม (Gr. kentron - ศูนย์กลาง + soma - ตัว เทหวัตถุ)

- ส่วนของไซโทซอลที่แน่นล้อมรอบเช่นทริโอด เรียกอีกชื่อว่า cell center หรือ microcentrum
- centrosphere เซนโทรสเฟียร์ (Gr.kentron-ศูนย์กลาง + sphaira- ทรงกลม) ไซโทซอลใสที่ล้อมรอบเช่นโทรโซมไว้
- centrum(pl.centra) เซนทรัม (L.) 1, กายวิภาค: (1) ส่วนที่เป็นจุดกลาง หรือ ศูนย์กลางของร่างกาย (2) ส่วนที่เป็นตัวทงกระดูกสันหลังแต่ละข้อ ซึ่งในระยะตัวอ่อนเป็นโนโตคอร์ด แล้วมีเมโซเดิร์มมาหุ้ม 2, พืช: โพรทอซัวขนาดใหญ่ในลำต้นพืชบางชนิด เช่น สนหางม้า (*Rquisetum*)
- cephalochordate เซฟาโลคอร์ดเต (Gr. kaphale - ศีรษะ หัว + chorde - เส้นเหนียว เ็น) สัตว์มีกระดูกสันหลังเริ่มแรก อยู่ในอนุไฟลัม Cephalochordata เช่น แอมฟิออกทิส
- cephalon เซฟาโลน ลำตัวส่วนหน้าของ trilobite หรือ pycnogonid ซึ่งเป็นสัตว์ขาปล้องดึกดำบรรพ์ สูญพันธุ์หมดแล้วเหลืออยู่แต่ซากดึกดำบรรพ์
- cephalopod เซฟาโลพอด (Gr.kephale - ศีรษะ + podos - เท้า) สัตว์พวกหอยในชั้น Cephalopoda ส่วนหัวมีขาลักษณะคล้ายหนวดยื่นออกมาเพื่อใช้เดิน หรือจับอาหารเข้าปาก
- cephalothorax เซฟาโลทอกซาร์ค ลำตัวส่วนหน้าของสัตว์ขาปล้องหลายชนิด ซึ่งส่วนหัวและทรวงอกเชื่อมต่อกันเป็นหนึ่งเดียวกัน เช่น ในสัตว์พวกกุ้ง และสัตว์พวกแมงมุม
- cerata เซราตา โครงสร้างเส้นใยรูปคล้ายตะแคง ใช้สำหรับหายใจอยู่บนส่วนหลังของหอยฝาเดี่ยวพวก nudibranch (ทากเปลือย)
- cercaria(pl.cercariae) เซอร์คาเรีย (Gr. kerkos - หาง) ตัวอ่อนระยะหนึ่งของพยาธิใบไม้ หรือหนอนตัวแบน มีหาง ว่าสน้ำเป็นกิสสระ เซอร์คาเรียเจริญมาจากเรเดีย ซึ่งอยู่ในสเปคโตริสต์ เป็นปรสิตในเนื้อเยื่อของหอย เมื่อออกมาจากหอยจะว่ายน้ำเจาะเข้าสู่วิวัยบุคคลที่เป็นสัตว์ชนิดอื่น
- cercocystis เซอร์โคซิสทิส คือ cysticeroid ที่มีหาง
- cercopod เซอร์โคพอด ส่วนยื่นเป็นปล้องออกไปจากแพนหางของสัตว์พวกแอนติโลป
- cercus(pl.cerci) เซอร์คัส (L.- หาง) รยางค์รับความรู้สึก ส่วนใหญ่จะเป็นขั้ว

- ยื่นออกไปเป็นคู่จากส่วนท้ายของลำตัวแมลง หรือสัตว์ขาปล้องอื่น
- cere** ซีรี่ ปุ่มยื่นลักษณะเก๋อูนุ่มที่ฐานของจะงอยปากนกบางชนิด เช่น นกคินทรีรี่ เหยี่ยวนกแก้ว syn : ceroma
- cerebellum** เซเรเบลลัม (L.) ส่วนหนึ่งของสมองซึ่งเป็นส่วนที่ใหญ่ที่สุดของสมอง ส่วน rhombencephalon ซึ่งจะยึดกับอยู่บนสมองส่วน pons และ medulla oblongata ประกอบด้วยสองพูใหญ่ ขนาดส่วนแคบที่เรียกว่า vermis ทำหน้าที่ประสานการเคลื่อนที่ของกล้ามเนื้อ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกิริยาตอบสนองฉับพลันเพื่อการคงไว้ซึ่งท่าทางและสมดุล
- cerebral hemisphere** เซเรบริล เฮมิสเฟียร์ พูข้างหนึ่งของสมองส่วน cerebrum
- cerebrospinal fluid** เซเรบรอสไพนัล ฟลูอิด (L.cerebrum- สมอง + spina - หนาม) ของเหลวภายในโพรงสมอง(ventricle)และในช่องว่าง subarachnoid ของเยื่อหุ้มสมอง(meninges) ทำหน้าที่กันกระแทกให้กับสมอง และขนส่งหลังจากการหดหรือบวม โดยรักษาสมดุลของของเหลวนี้ไว้
- cerebrum** เซเรบริม (L.- สมอง) ส่วนหนึ่งของสมองสัตว์มีกระดูกสันหลัง ครอบหน้าสุดและเหนือ brain stem มีศูนย์กลางของการรับความรู้สึกและการเคลื่อนที่ในส่วนนี้ และเป็นแหล่งเสริมสร้างกิริยาจิตใจขั้นสูงที่เกี่ยวข้องกับการสมาคมและการเรียนรู้
- cerumen** เซอรัมเมน (L. cera - ^{ขี้ผึ้ง}) 1, ขี้หู สารคล้ายขี้ผึ้งซึ่งคัดหลั่งมาจากต่อม cerumen (ซึ่งเป็นต่อมเปลี่ยนแปลงมาจากต่อมน้ำมัน) ของช่องหูส่วนนอก 2, สารซึ่งสร้างโดยผึ้งไม่มีเคือก สกุล *Melipona* เพื่อใช้ทำรัง
- cervical** เซอร์ไวคัล (L. cervicalis) 1, แห่งลำคอ หรือเกี่ยวข้องกับบริเวณลำคอ 2, เกี่ยวข้องกับคอของอวัยวะ เช่น cervix uteri- ปากมดลูก (คอมดลูก)
- cervine** เซอร์วิน เกี่ยวข้องหรือเป็นของกวาง วงศ์ Cervidae
- cervix(pl.cervices)** เซอร์วิกซ์ (L.) คอ หรือส่วนคล้ายคอ
- cesarian section** เซซาเรียน เซกชัน (L. caesarea - ตัด) การนำทารกออกโดยการผ่ามดลูก ปกติจะผ่าผ่านหน้าท้อง ระเบียบวิธีการผ่ามีหลายแบบ ซึ่งทำโดยผู้เชี่ยวชาญทางสูตินารีเวช
- cestodarian** เซสโทแคเรียน หนอนตัวแบนในอนุชั้น Cestodaria ลักษณะเด่นคือ

- ล่าตัวไม่เป็นปล้องและไม่มีสโตเลกซ์ เช่น *Amphilina* เป็นปรสิตภายในของปลาเทอร์เจียน(sturgeon)
- cestode** เซสโตด (Gr. *kestos* - โครงสร้างเป็นวง + *eidos* - รูปร่าง) หนอนตัวแบนในชั้น Cestoda ซึ่งรวมพยาธิตัวแบนทั้งหมด หัวมีสโตเลกซ์ ล่าตัวเป็นปล้องเรียก proglottid เช่น *Taenia* (พยาธิตัวดีด)
- cetacean** เซเทเชีย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล อันดับ Cetacea ได้แก่ปลาวาฬ ปลาโลมา และ porpoise ขาหน้าเปลี่ยนแปลงเป็นขาใบพาย เพื่อใช้ว่ายน้ำ ขาหลังหายไป
- chaeta(pl.chaetae)** คีตา หนาม หรือขนเปราะในสัตว์พวกไส้เดือน syn: seta
- chaetognath** คีทอแนท สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ไฟลัม Chaetognatha เป็นหนอนทะเลขนาดเล็ก ว่ายน้ำอัสสระ เช่น arrow worm (*Sagitta*)
- Chagas' disease** ซากาส' ดิซีส (Calos Chagas อายุรแพทย์ชาวบราซิล 1879-1934) โรคที่เกิดจากการติดเชื้อโปรโตซัวพวกแฟลเจลเลทชนิด *Trypanosoma cruzi* มีแมลง reduviid เป็นพาหะ syn: Chagas-Cruz disease ดู trypanosomiasis
- chalaza** คาลาซา (Gr. *Khalaza* - ลูกเห็บ) 1, คัพภะ: เส้นเหนียวของสารประกอบไข่ขาวสองเส้นภายในไข่ไก่ ทำหน้าที่ยึดไข่แดงไว้กับเยื่อหุ้มไข่ที่ติดกับเปลือก
- chalcid** คัลซิด แมลงพวกผึ้ง มด ปลวก ขนาดเล็ก อยู่ในเหนือวงศ์ Chalcidoidea เป็นปรสิตแมลงชนิดอื่น
- chalinus** คัลอิมัส ระยะเวลาเจริญของ Lernacocera ซึ่งเป็นcopepod ปรสิตบนเหงือกของปลา
- chameleon** คามีเลียน กิ้งก่าเตตรอนอาศัยอยู่ตามต้นไม้ เปลี่ยนสีเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่อยู่ในสกุล *Chameleon*
- chamois** ชามิวส์ พวกสัตว์กีบ คล้ายแพะชนิดหนึ่ง (*Rupicapra rupicapra*) อาศัยอยู่ตามเทือกเขาในยุโรปและเอเชีย
- char(charr)** ชาร์ ปลาเทราท์ สกุล *Salvelinus*
- chat** แชท นกในวงศ์ Turnidae ขนาดเล็ก เช่น นกเซนหัวขาวท้ายแดง (river chat - *Chaimarrornis leucocephalus*)
- cheetah** ซีตาห์ *Acinonyx jubatus* สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมคล้ายแมว ถิ่นเดิมอยู่ในทุ่งหญ้าแอฟริกา เป็นสัตว์วิ่งเร็วที่สุดในโลก

- chela** เคลลา (Gr. chele - เล็บตะขอ) 1, อวัยวะสำหรับเกาะอยู่ที่ส่วนปลายสุดของรยางค์สัตว์พวกกุ้ง และสัตว์พวกแมงมุม 2, สปีคูลของฟองน้ำที่ปลายด้านหนึ่งงอเป็นขอ
- chelicera(pl. chelicerae)** เคลลิเซรา รยางค์คู่หน้าของสัตว์พวก chelicerate ซึ่งใช้สำหรับจับอาหารกิน ในพวกแมงมุม ปลายเคลลิเซราแหลมเหมือนเขี้ยวและมีรูเปิดของต่อมพิษอยู่ด้วย
- chelicerate** เคลลิเซเรท สัตว์ขาปล้องในอนุไฟลัม Chelicerata มีอยู่ 3 ชั้น คือ Merostomata, Arachnida และ Pycnogonida
- cheliped** เคลลิเพด ขาเดินซึ่งปลายสุดของขามีเคลลา โดยเฉพาะขาเดินคู่แรกของกุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ หรือ crayfish
- chelonian** เคลโลเนียน 1, เกี่ยวข้องกับ หรือเป็นของเต่า หรือกระ 2, สัตว์เลื้อยคลานในอันดับ Chelonia ได้แก่ เต่า กระ ตะพาบ
- chevrotain** เชฟโรเทน สัตว์ตระกูลกวางขนาดเล็ก เช่น mouse deer(กระจง) ไม่มีเขา ชนิดที่อยู่ในคาบสมุทรมลายูและอินโดนีเซีย คือ *Tragulus javanicus*
- chiasma(chiasm)** ไคแอสมา (Gr. khaiasma- กากะบาด) 1, การไขว้กันของประสาทดตา 2, การแลกเปลี่ยนส่วนของโครโมโซมในการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิส ดู crossing-over
- chickadee** จิคคาดี คือ titmouse นกคล้ายนกกกระจอก สกุล *Parus* วงศ์ Paridae
- chickaree** จิคคารี กระรอกแดงอเมริกาเหนือ (*Tamiasciurus hudsonicus*)
- chigger** จิกเกอร์ คือ redbug เป็นตัวอ่อน 6 ขาของไร วงศ์ Trombiculidae อันดับ Acarina ชั้น Arachnida เป็น ปรสิตรของแมลงและสัตว์มีกระดูกสันหลังรวมทั้งคนด้วย ไข่ถูกวางลงในดิน หลังจากนั้น 2 วันก็ฟักออกมาเป็นตัวอ่อน แล้วกระโดดเข้าหาตัวถูกเบียนทันทีที่มีโอกาส จิกเกอร์จะเกาะติดผิวหนัง แล้วใช้ปากพิเศษเรียก stylostome แทะเข้าไป ปล่อยเอนไซม์ทำลายเนื้อเยื่อแล้วดูดมาเป็นอาหาร syn: harvest mite, scrub mite, rouget
- chigo, chigre** จิกโก, จิกกรี คือ jigger หรือ sand flea
- chilopod** ไคโลพอด สัตว์ขาปล้องในชั้น chilopoda คือพวกตะขาบ
- chimpanzee** ชิมแพนซี *Pan troglodytes* วานรพวก anthropoid มีถิ่นกำเนิด

	เดิมในแอฟริกาเขตร้อน
chinch bug	ชินซ์ บัก <i>Blissus leucopterus</i> แมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็งขนาดเล็ก เป็นแมลงศัตรูพืชพวกหญ้าและข้าว
chinchilla	ชินซิลลา สัตว์ฟันแทะคล้ายกระรอกขนาดเล็ก (<i>Chinchilla laniger</i>) แห่งอเมริกาใต้ ปัจจุบันนิยมนำมาเลี้ยงเพื่อเอาหนังมาทำเสื้อขนสัตว์
chipmunk	ชิปมังก์ สัตว์ฟันแทะขนาดเล็ก พบได้ทั่วไปในสหรัฐ เช่น hacker (<i>Tamias striatus</i>) หรือชิปมังก์ภาคตะวันออก
chiropter	ไครอแพเทอร์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม บินได้ ในอันดับ Chiroptero ได้แก่พวกค้างคาว
chitin	ไคติน คือพอลิแซ็กคาไรด์ที่มีในไตรเจนเป็นองค์ประกอบ เป็นสารโครงสร้างหลักในระบบค้ำจุนภายนอกของสัตว์ขาปล้อง
chiton	ไคทอน สัตว์พวกหอย ในชั้น Amphineura
choana(pl.choanae)	คอแอนา (Gr. choane - กรวย) ช่องเปิดรูปรกรวยจากช่องจมูกส่วนหลังเข้าสู่ช่องปากเนื้อคอหอย
choanosome	คอแอนโซม ส่วนในสุดของพองน้ำพวก leuconoid ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มของห้องที่มีเซลล์มีเส้นอยู่ภายใน
choanocyte	คอแอนโซไซต์ เซลล์ปลอกค้อมีเส้น ส่วนที่เป็นปลอกจะใสอยู่ที่ฐานของเส้น พบในเยื่อผนังภายในที่ใช้ทำหน้าที่ย่อยอาหารของพวกพองน้ำ
choanoflagellate	คอแอนแฟลเจลเลต โปรโตซัวลักษณะคล้ายเซลล์คอแอนโซไซต์ อยู่ในอันดับ Choanoflagellida เช่น <i>Proterospongia</i>
chondroblast	คอนโดรบลาสท์ (Gr. chondros - กระดูกอ่อน + blastos - จุลินทรีย์) เซลล์ทำหน้าที่สร้างกระดูกอ่อน
chondrocranium	คอนโดรคราเนียม (Gr. chondros- กระดูกอ่อน + kranion - หัว) ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือ กระดูกอ่อนส่วนที่เป็นฐานของกะโหลกศีรษะ และส่วนที่หุ้มสมองส่วนที่คุมอวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งได้แก่ กระดูกขมับและกระดูกหน้าผาก กระดูกเหล่านี้จะแข็งตัวขึ้นเมื่อทารกเจริญวัย ในปลาปากกลมและปลาฉลาม กระดูกส่วนนี้จะยังคงเป็นกระดูกอ่อนของกะโหลกศีรษะต่อไป ในสัตว์มีกระดูกสันหลังที่สูงขึ้นมาแต่ยังต่ำกว่าสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จะมีการแข็งตัวเป็นกระดูกแข็งเป็นบางส่วนแล้วแต่ชนิด
chondrocyte	คอนโดรไซต์ (Gr. chondros-กระดูกอ่อน + kykos- วัสดุยาวกลวง) เซลล์กระดูกอ่อน

- chordal** คอร์ดัล (Gr. chorde - เชือก) เกี่ยวข้องกับโนโทคอร์ด
- chordate** คอร์ดเตก 1, เกี่ยวข้อง หรือเป็นของโนโทคอร์ด 2, สัตว์ในไฟลัม Chordata คือพวกที่มีกระดูกสันหลังทั้งหมด รวมถึงแต่พวกเริ่มแรก คือ tunicate (เพรียงหัวหอม) lancelet (แอมฟิออกซัส) ซึ่งมีโนโทคอร์ด ช่วงหนึ่งของชีวิตหรือตลอดชีวิต ขึ้นมาจนถึงพวกปลาและสัตว์ชั้นสูง ซึ่งโนโทคอร์ดถูกแทนที่และทำให้เป็นกระดูกสันหลัง
- chordotonal organ** คอร์ดโททอนัล ออร์แกน อวัยวะรับความรู้สึกในแมลงซึ่งทำงาน โดยรับการกระตุ้นจากการเคลื่อนไหวร่างกาย
- chorion** คอเรียซัน (Gr.) 1, กิฎุ: เปลือกชั้นนอกสุดของไข่แมลง 2, ศัพท: เชื้อหุ้มนอกตัวอ่อนซึ่งในระยะการเจริญช่วงแรกจะถูกสร้างชั้นภายนอก บลาสโทซิสต์ คอเรียซันสร้างขึ้นมาจากโทรโพบลาสต์และเซลล์ชั้นในของ เมโซเดิร์ม ในนกและในสัตว์เลื้อยคลาน คอเรียซันทำหน้าที่ช่วยหายใจ และเก็บของเสีย ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมคอเรียซันทำหน้าที่ช่วยสร้างรก
- choroid** ไครอยด์ (Gr. chorioeides - คล้ายผิวหนัง) เนื้อเยื่อลูกตาชั้น กลาง เป็นชั้นที่มีสารสีและเส้นเลือด อยู่ระหว่างชั้นนอก sclera และ ชั้นใน retina ด้านหน้าของไครอยด์ยื่นมาติดกับกล้ามเนื้อที่ยึดเลนส์ และยึดม่านตา
- choroid plexus** ไครอยด์ เฟลกซัส ไคโรสร้างหลอดเลือดที่ยื่นเข้าไปในโพรงสมอง เป็นแหล่งกำเนิดของเซเรโบรสไปนัล ฟลูอิด
- chromaffin cell** ไครัมฟฟิน เซลล์ (Gr. chroma - สี + L. affinis - ชอบติด) เซลล์ที่ติดสีเกล็ดของไครเมียม จึงมีสีน้ำตาล ภายในเซลล์มีสารเอพิ- เนเฟริน (แอดรีนาลิน) หรือสารต้นกำเนิดของเอพิเนเฟริน
- chromaffin system** ไครัมฟฟิน ซิสเต็ม ไคโรสร้างในสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้นสูงที่มี ไครัมฟฟินเซลล์คือ แครอทิด บอดี้ พาราแกงเกลียนท์ เอออร์ทิก บอดี้ และส่วนเมดัลลาของต่อมแอดรีนัล
- chromatid** ไครมาทิด 1, เส้นหนึ่งในสองเส้นของโครโมโซม ช่วงที่มีการแบ่ง เซลล์แบบไมโทซิสระยะโทรเฟส และเมทาเฟส 2, ในการแบ่งเซลล์ แบบไมโอซิสคือเส้นหนึ่งในสี่เส้นของโครโมโซมที่รวมเรียกว่า เทนทรด
- chromatin** ไครมาทิน (Gr. chroma - สี) สารย้อมติดสีเข้มที่มีอยู่ในนิวเคลียส ของเซลล์และเป็นสารเกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม (DNA) ซึ่ง ในระยะอินเทอร์เฟสมีลักษณะเป็นแผ่นหรือก้อนเล็ก ๆ ในระยะอื่นของ

- การแบ่งเซลล์แบบไมโทซิสและไมโอซิส จะเห็นเป็นเส้นโครโมโซมชัด
- chromatophore** โครมาโทฟอร์ (Gr.chroma- สี + phoros - มีอยู่) 1, สัตว์: (1) เซลล์สารสี โดยเฉพาะเซลล์ที่มีแขนงแผ่ออกเป็นรัศมี พบในสัตว์พวกกุ้ง สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์เลื้อยคลาน (2) วัตถุที่มีคลอโรฟิล พบในโปรโตซัว โดยเฉพาะพวกไฟโทแฟลเจลเลต 2, พืช: (1) โครงสร้างในแบคทีเรียบางชนิดที่สังเคราะห์แสงได้ (2) คลอโรพลาสต์ในสาหร่าย
- chromidium** โครมิเดียม (Gr.chroma- สี + idion- จาก หมดไป) แกรนูลที่อยู่ภายนอกนิวเคลียส ย้อมติดสีเบสิก เป็นสาร RNA จึงสีจางกว่าโครมาทิน พบในไซโทซอลของเซลล์ประสาท และเซลล์ต่อม ชื่ออื่นคือ chromophil substance, Nissl bodies
- chromocenter** โครโมเซนเทอร์ (Gr.chroma - สี + kentros - จุดกลาง) คือ karyosome หรือ false nucleic หรือ chromatin nucleus
- chromomere** โครโมเมียร์ (Gr.chroma- สี + meros - ส่วนหนึ่ง) 1, แกรนูลคล้ายลูกปัดของโครมาทิน เรียงเป็นแถวตามความยาวของโครโมโซม 2, แกรนูลสีม่วงยึดติดได้ดี ซึ่งอยู่ที่ส่วนกลางของเกล็ดเลือด
- chromoplast** โครโมพลาสต์ (Gr.chroma- สี + plastos- สร้างขึ้น) พลาสต์ที่มีสารสีอื่นต่างไปจากคลอโรฟิล เช่น สีแดง ส้ม เหลือง เป็นพลาสต์ที่ทำให้ ใบ ดอก ผล มีสีต่าง ๆ
- chromosome** โครโมโซม (Gr.chroma- สี + soma - ตัว องค์) 1, วัตถุขนาดเล็กเพิ่มตัวเองได้ รูปแท่ง หรือรูปตัววี ซึ่งมีส่วนประกอบของสารพันธุกรรม อยู่ในนิวเคลียสของพืชและสัตว์โดยเฉพาะเห็นได้ชัดเมื่อย้อมด้วยสีเบสิก และในระยะการแบ่งเซลล์ จำนวนโครโมโซมมากขึ้นอยู่กับชนิดของสิ่งมีชีวิต 2, หน่วยของโครมาทินในนิวเคลียสของเซลล์
- chub** ชับ ปลาน้ำจืดขนาดเล็ก สกุล *Hybopsis*, *Gila* และ *Leuciscus*
- chuckwalla** ชัควัลลา กิ้งก่าขนาดใหญ่ (*Sauromalus obesus*) อยู่ทางตอนใต้ของสหรัฐ
- chukar partridge** จูคาร์ พาร์ทริดจ์ *Alectoris graeca* ไก่ป่าโลกเก่า นำเข้าสหรัฐเพื่อใช้สำหรับกีฬาล่าสัตว์
- chyle** ไคล์ (Gr. chylos - น้ำผลไม้) ก้อนไขมันคล้ายนมในท่อน้ำเหลือง ซึ่งเป็นสารได้จากการย่อยอาหารแล้วถูกดูดซึมเข้ามา นำเข้าสู่กระแส

- โลหิตทาง subclavian vein
- chyme** ไคม์ (Gr. chymos - น้ำผลไม้) ส่วนผสมของอาหารที่ย่อยแล้วและน้ำย่อยพบในกระเพาะอาหารและลำไส้ ในช่วงที่มีการย่อยอาหารสีต่างกันออกไป แต่เป็นของเหลวข้น
- chymosin** ไคโมซิน เอนไซม์ในกระเพาะอาหาร ทำหน้าที่ย่อยโปรตีนในนม (caseinogen ให้เป็น casein โดยมีแคลเซียมไอออนเป็นโคเอนไซม์ syn: rennin, chymase)
- chymotrypsin** ไคโมทริปซิน (Gr. chymos- น้ำผลไม้ + tryein- ถู + pepsis- ย่อย) เอนไซม์ย่อยโปรตีนในลำไส้เล็ก ผลิตโดยตับอ่อน ทำหน้าที่ย่อยโปรตีนให้เป็นเปปไทด์
- cicada** ซิคาดา แมลงรูปร่างอ้วนใหญ่ อันดับ Homoptera ตัวผู้ขยับปีกส่งเสียงแหลมดังชนิดที่พบบ่อยคือ periodical cicada (17-year locust), dogday cicada (harvest fly) และจิ้งจัน
- cicada killer** ซิคาดา คิลเลอร์ ตัวต่อขนาดใหญ่ (*Sphecius speciosus*) กินแมลงซิคาดาเป็นอาหารโดยการตอซให้สลบแล้วนำกลับมาเก็บไว้ในรัง
- cilia (sing. cilium)** ซิเลีย (L.) 1, กายวิภาค: ขนตา 2, ชีวะ: ขนเซลล์ คือ ส่วนของไซโทซอลที่ยื่นออกไปมีลักษณะคล้ายขน เคลื่อนที่เป็นจังหวะ ในสัตว์ชั้นต่ำพวกโปรโตซัว ทำหน้าที่เป็นอวัยวะสำหรับการเคลื่อนที่ ถ้าอยู่ตามเนื้อเยื่อบุผิว ทำหน้าที่พัดสารหรือของเหลว 3, พฤษภ: ขนเล็กๆ ตามขอบเซลล์ หรืออวัยวะส่วนกันที่เป็นริ้ว
- ciliary body** ซิลิอารี บอดี ในลูกตาของสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือส่วนที่หนาตัวของ vascular tunic อยู่ระหว่างฐานม่านตากับส่วนหน้าของโครอยด์ ต่อจากซิลิอารี บอดี คือ เอ็นฮิดเลนส์ลูกตา
- ciliate** ซิลิเอท 1, ประกอบด้วยหรือมีซิเลีย 2, โปรโตซัวที่มีซิเลียรอบตัวหรือเพียงบางส่วน อยู่ในอันดับ Ciliata เช่น *Paramecium*
- cion** ไชออน (Gr. kion - แท่งเส้า) คือ uvula (ลิ้นไก่ที่ส่วนเพดานปากกันไม่ให้อาหารเข้าไปในหลอดลม)
- circulation** เซอร์คิวเลชัน (L. circulatio) การเคลื่อนที่เป็นวง เช่นการไหลเวียนของเลือดและน้ำเหลืองในร่างกาย การไหลเวียนของไซโทซอลในเซลล์
- circulatory system** เซอร์คิวเลทอรี ซิสเทม คือ cardiovascular system

ระบบการหมุนเวียนโลหิต เป็นระบบปิด เลือดออกจากหัวใจทางระบบ หลอดเลือดแดงผ่านไปยังปอด รับออกซิเจน ปล่อกคาร์บอนไดออกไซด์ กลับมายังหัวใจแล้วส่งไปยังเซลล์ต่าง ๆ แล้วไหลกลับเข้าสู่หัวใจอีก ครั้งหนึ่ง โดยผ่านทางระบบหลอดเลือดดำ ในสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้น ต่ำ เลือดที่กลับเข้าสู่หัวใจจะไหลผ่านช่องเล็กๆในกล้ามเนื้อของลำตัว (hemocoel)

circumvallate เซอร์คัมวิลเลท (L.circum- รอบ ๆ + vallare - ทำกำแพง) ล้อมรอบด้วยกำแพง หรือโครงสร้างที่ยกสูงขึ้น

circumvallate papillae ปุ่มที่โคนลิ้น เป็นแถวรูปตัววี

cirriped เซอร์ริเพด สัตว์พวกกุ้งในอันดับ Cirripedia ได้แก่พวก เพรียง

cirrus(pl.cirri) เซอร์ริส 1, พฤษ: tendril หนวดเกาะ 2, สัตว:

(1) ขี้เลื่อยที่สานกันเป็นเส้นเล็ก ๆ ในโปรโตซัวบางชนิด (2) โครงสร้างที่ส่วนที่ยื่นออกไปจากพาราโปเดียมของหนอนทะเล(polychaete) และที่ยื่นออกไปจากหมวกคลุมปากของแอมฟิออกซีส หรือบริเวณปากของปลา (3) ลักษณะคล้ายรากที่ยื่นออกไปจากตัวดาวขนนก หรือ ส่วนที่ยื่นเป็นวงออกไปจากก้านยึดของพลับพลึงทะเล(crinoid) (4) ปุ่มสำหรับจับช่วยการผสมพันธุ์ที่ยื่นออกไป(และหลุดได้) ของหนอนตัวแบนและหอยบางชนิด

cisco ซิสโค ปลาขาว สกุล *Coregonus* โดยเฉพาะ *C. artedi* ซึ่งเป็นปลารสอร่อยแห่งสหรัฐตอนเหนือและแคนาดา เรียกอีกชื่อว่า lake herring

cisterna ซิสเทิร์นนา (L.) ช่องหรือที่เก็บน้ำ เช่น cisterna chyli เป็นถุงโป่งออกในส่วนของลำไส้ หรือลักษณะเป็นถุงในส่วนของ Golgi complex ภายในเซลล์

civet ซิวเวท สารกลืนเฉพาะตัว ผลิตจากต่อมมีสต์ ใกล้กับอวัยวะเพศของ civet cat(แมวป่า) ใช้ในอุตสาหกรรมน้ำหอม

civet cat ซิวเวท แดก สัตว์กินเนื้อคล้ายแมว สกุล *Civettictis* และ *Viverra* แห่งแอฟริกาและเอเชีย

cladoceran คลาดอเซราน สัตว์พวกกุ้งในอันดับ Cladocera ได้แก่พวก หมัดน้ำ เช่น *Daphnia*

clam แคลม หอยสองฝา ได้แก่หอยที่อยู่ในชั้น Pelecypoda ทั้งหมด เช่น

หอยเสียบ *Donax*

- clam shrimp** แคลม ทรีมพ์ สัตว์พวกกุ้งในอนุอันดับ Conchostraca ซึ่งมีเปลือกหุ้มตัวเป็นแบบสองฝา และมีเครื่องหมายเป็นจุดอยู่ตรงกลาง เช่นสกุล *Cyzicus*
- clam worm** แคลม เวิร์ม หนอนทะเล *Neanthes (Nereis) virens*
- class** คลาส ชั้น ลำดับหนึ่งของอนุกรมวิธานสิ่งมีชีวิต อยู่ต่ำกว่าไฟลัม แต่เหนืออันดับ
- clasper** คลาสเปอร์ โครงสร้างที่มีในเพศผู้ใช้ยึดเพศเมียเพื่อการผสมพันธุ์เช่นในแมลง และ ในปลาฉลาม ปลากระเบน
- clavicle** คลาวิเคิล (*L. clavícula* - ลูกกุญแจเล็ก ๆ) กระดูกไหปลาร้ารูปโค้งคล้ายอักษรเอช อยู่ระหว่างกระดูกอกและกระดูกหัวไหล่
- cleavage** คลีเวจ (*AS. cleofian* - แบ่งทีละน้อย) 1, การแยกโมเลกุลเชิงซ้อนออกเป็นโมเลกุลอย่างง่าย 2, การแบ่งเซลล์ที่ใช้ปฏิสนธิแล้ว
syn: segmentation
- cleft** เคลฟท์ (*ME. cleft* - รอยแตกรอยแยก) 1, รอยแยก 2, แบ่งแยกออกเป็นสองส่วนตามแนวยาว
- click beetle** คลิค บีเทิล แมลงปีกแข็ง วงศ์ Elateridae ซึ่งสามารถพลิกตัวกลับจากท่าหงายท้อง และเกิดเสียงคลิก ตัวอ่อนเรียก หนอนเส้นลวด เรียกชื่ออื่นได้ว่า snapping beetle หรือ skipjack
- cling fish** คลิง ฟิช ปลาในอันดับ Gobiesoformes (*Xenopterygii*) ลักษณะคล้ายปลาน้ำจืด ครีบต้องเปลี่ยนแปลงมาเป็นโครงสร้างยึดติดกับวัสดุผิวราบ เช่นแผ่นหิน หรือซิปสเตอร์กลิ้งได้ เช่นสกุล *Gobiesox*
- clitellum** ไคลเทลัม ปล้องบริเวณด้านหน้าของสัตว์พวกไส้เดือนบางชนิด ที่พองออกมีต่อมสร้างเปลือกไว้หุ้มไข่
- clitoris** ไคลทอริส, คลิทอริส (*Gr. kleitoris*) โครงสร้างอย่างหนึ่งในอวัยวะสืบพันธุ์หญิง เป็นปุ่มอยู่ถัดมาทางหลังของรอยต่อด้านหน้าของแคมในและถูกกับไว้ด้วยบางส่วนด้านหน้าของแคมใน เป็นอวัยวะที่มีกำเนิดเดียวกันกับลึงค์ของชาย
- cloaca** ไคลเอคา (*L.* - ท่อทิ้งของเสียบ) ทวารร่วม ส่วนสุดท้ายของทางเดินอาหารที่ทำหน้าที่ร่วมกันเป็นทางออกของกากอาหาร ปัสสาวะและเซลล์สืบพันธุ์ พบในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิด และพบในสัตว์มีกระดูกสัน

	หลังหลายชนิดตั้งแต่ปลาฉลามขึ้นมาจนถึงนก ยกเว้นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
clone	โคลน (Gr. klon - ตัดเพื่อการขยายพันธุ์) ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หมายถึงกลุ่มของเซลล์ที่มาจากต้นกำเนิดเซลล์เพียงเซลล์เดียว
clonus	โคลนัส การหดและการคลายสลับกันไปของกล้ามเนื้อชนิดใดอันอาจจิตใจ ตรงข้ามกับคำว่า tonus
clot	คลอก (AS. clott - ก้อน) 1, จับก้อน 2, สารกึ่งของแข็งของเลือด หรือน้ำเหลือง คือ thrombus หรือ coagulum
clubbed	คลับเบต รูปลักษณ์ไม้ตระกูล ปลายด้านหนึ่งค่อย ๆ กว้างออก เช่น หนวดสัมผัสของแมลง
clypeus	ไคลเปอัส sclerite แผ่นกลางอยู่ที่ส่วนหัวของแมลง ที่โคนมีรูขาคปาก labrum มาติดอยู่
cnidarian	ในแคเวเรียน สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่มี cnidoblast จัดอยู่ในไฟลัม Cnidaria (Coelenterata) และไฟลัม Ctenophora
cnidoblast	ในโคบลาสต์ เซลล์ที่ทำหน้าที่สร้างเนมาโทซิสต์ เป็นอวัยวะที่มีสารเคมีทำให้เกิดอาการชาหรือเป็นอัมพาต
cnidophore	ในโคฟอว์ ก้านของเนมาโทซิสต์ พบบริเวณหนวดจับระยะเมดูซาของสัตว์พวกแมงกะพรุนบางชนิด
cnidosac cell	ในโคนซก เซลล์ เซลล์ในส่วนเขรทาของหอยพวกทากเปลือย ซึ่งเมื่อกินสัตว์พวกแมงกะพรุนแล้วจะย่อยเนมาโทซิสต์ แล้วนำสารที่ทำให้เกิดอาการชาเข้าไปเก็บไว้ในโคนซกเซลล์เพื่อใช้ป้องกันตัวอีกทอดหนึ่ง
coach whip	โคช วิป <i>Masticophis flagellum</i> คืองูรูปร่างผอมยาวคล้ายแส้ววงศ์ Colubridae พบทั่วไปในสหรัฐตอนใต้และเม็กซิโก
coagulation	โคแอกิวเลชัน กระบวนการจับก้อน เช่นการจับก้อนของนมหรือเลือด
coagulum	โคแอกิวลัม สารกึ่งแข็ง clot หรือ curd
coati	โคอาทิ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมคล้ายตัวแรคคูน (<i>Nasua narica</i>) อาศัยอยู่ในเขตร้อน เรียกอีกชื่อว่า coatimundi
cob	คอบ หงส์เพศผู้
cobra	คอบรา งูเห่า เป็นงูพิษร้ายแรงมีหลายชนิด เช่น งูเห่าอินเดีย (<i>Naja naja</i>) และงูเห่าแดง (<i>N. hannah</i>) แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ งูเห่า ringhal (<i>Hemachates hemachatus</i>) แห่งแอฟริกา
coccyx	คอคคิกซ์ (Gr. kokkyx) กระดูกชิ้นเล็กอยู่ที่ปลายล่างสุดของกระดูก

- สันหลังของคนและมนุษย์วานร เกิดจากการผสานเป็นชิ้นเดียวกันของกระดูกหางสี่ชิ้นที่ยังหลงเหลืออยู่
- cochineal** คอซินีล (L. coccinus - สีแดงสด) สารสีย้อมสีแดง ซึ่งได้จากการนำแมลงสกุล *Epicoccus* และ *Dactylopius* วงศ์ Coccidae มาตากแห้ง บดให้เป็นผง นำมาใช้เป็นสีย้อมในห้องปฏิบัติการ
- cochlea** คอเคลีย (Gr. kokhlos - หอยบก) 1, ภายวิภาค: ท่อเวียนรูปกรวย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหูส่วนใน ภายในมี organ of Corti บรรจุอยู่ ทำหน้าที่รับเสียง 2, พฤษ: ฝักพืชตระกูลถั่วที่บิดเป็นเกลียว เช่น มะขามเทศ
- cock** คอค ไก่เพศผู้ และใช้เรียกนกเพศผู้ชนิดอื่นด้วย โดยเฉพาะนกวงศ์ไก่และไก่ทรง
- cockatoo** คอคคาทู นกคล้ายนกแก้วแห่งออสเตรเลีย เช่น sulfur-crested cockatoo (*Kakatoe galerita*)
- cockerel** คอคเคเรล หอยสองฝาวงศ์ Cardiidae ส่วนใหญ่เปลือกมีลักษณะคล้ายขนคลุมอยู่ อัมโบสูงเห็นชัด ที่นิยมกินในยุโรปคือ *Cardium edule* ในไทยคือ หอยแครง
- cockroach** คอคโรช (SP. cucaracha) แมลงสาบ แมลงหากินกลางคืน สีเข้มกึ่งน้มน้ำ อยู่ในระดับ Blatteria เช่น แมลงสาบเยอรมัน หรือ croton bug (*Blattella germanica*) แมลงสาบตะวันออก (*Blatta orientalis*) และแมลงสาบอเมริกา (*Periplaneta americana*)
- cocoon** คอคคูน โดยทั่วไปหมายถึง สิ่งที่แข็งแรงปกคลุมเพื่อป้องกันไข่ หรือตัวอ่อน และบางครั้งตัวโตเต็มวัย เช่น 1, ใยไหมที่หุ้มหนอน หรือดักแด้ของแมลง 2, กุ้งเชื้อหุ้มตัวอ่อนของไส้เดือนดินและปลิง 3, กุ้งไหมที่หุ้มไข่ของแมงมุม 4, ก้อนโพรงดินโคลนที่หุ้ม lungfish ไว้ในฤดูแล้ง
- codfish** คอคฟิช ปลาคอด ปลาทะเลขนาดใหญ่ อยู่ในวงศ์ Gadidaeหนักตั้งแต่ 50 - 200 ปอนด์ ยาวถึง 6 ฟุต ปากกว้าง ขอบปากบนยื่นเลยฟัน ขอบปากล่าง เกือบเล็กเรียบ ว่ายน้ำหากินเป็นฝูงใกล้พื้นท้องทะเล กินพวกหอย ปู ปลา ปลาหมึก เป็นอาหาร ชนิดที่สำคัญทางเศรษฐกิจคือ *Gadus morrhua* พบในแถบเหนือของโลก โดยเฉพาะแถบมหาสมุทรแอตแลนติก และทะเลบอลติก เนื้อทำอาหาร ตับใช้ทำน้ำมันตับปลา ใน

	แปซิฟิกเหนือคือ <i>Gadus macrocephalus</i> comp: lingcod
codling moth	คอดลิง มอท <i>Carpocapsa pomonella</i> ผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็ก หนอนของผีเสื้อชนิดนี้เป็นศัตรูทำลายแอปเปิลและผลไม้อื่น
codon	โคดอน กลุ่มนิวคลีโอไทด์ 3 กลุ่มใน messenger RNA ทำหน้าที่ควบคุมการนำกรดอะมิโนเข้ามาสร้างโปรตีน
coelacanth	ซีลาแคนท์ ปลาตึกดำบรรพ์ พวก crossopterygian ซึ่งได้รับมีเนื้อ มาก ส่วนใหญ่สูญพันธุ์ไปหมดแล้ว เพิ่งถูกค้นพบเมื่อ ปี ค.ศ. 1938 ที่ ชายฝั่งทวีปแอฟริกา ถือว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่มีชีวิตอยู่เพียงชนิดเดียว คือ <i>Latimeria chalumnae</i> เมื่อเร็ว ๆ นี้มีการสำรวจพบในถ้ำน้ำลึก บริเวณเกาะโคโมโร ในมหาสมุทรอินเดีย ตามสายวิวัฒนาการถือว่าเป็น บรรพบุรุษของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
coelenterate	ซีเลนเทเรท ดู cnidarian
coeliac	ซีลิแอค ส่วนท้อง เกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนท้อง
coelom	ซีลอม (Gr. koiloma - ช่องว่าง) ช่องว่างที่แท้จริงของร่างกาย หรือช่องว่างรอบอวัยวะภายในของสัตว์พวกที่มีช่องว่างในลำตัว นับตั้ง แต่ไฟลัมเนมาโทดาขึ้นมา ช่องว่างในลำตัวเกิดจากการแยกชั้นของเม- โซเดิร์มในระยะตัวอ่อน ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม แบ่งเป็น 3 ช่อง คือ ช่องรอบหัวใจ ช่องปอด(ช่องอก) และช่องท้อง
coelomate	ซีลอมเมท สัตว์ที่มีช่องว่างในลำตัวที่แท้จริง อยู่ในอนุอาณาจักร Coelomata
coenosarc	ซีโนซาร์ค เนื้อเยื่อนุ่มกลวง ในส่วนที่เป็นแท่งโคโลนิของไฮโดรซัว หรือปะการัง ทำหน้าที่ยึดแต่ละตัวให้เป็นโคโลนิ ดู perisarc
coenosteum	ซีโนสเทอัม ชั้นผิวของสารที่มีแคลเซียมเป็นองค์ประกอบ ซึ่งค้ำจุน โครงสร้าง(รูปร่าง)โคโลนิของปะการัง
coenurus	ซีโนวีรัส ตัวอ่อนชนิดหนึ่งของหนอนตัวแบน ประกอบด้วยถุงคล้ายกระ- เพาะปัสสาวะ ภายในมีสโตนเลกซ์จำนวนมาก comp: cysticercus, hydatid ดู gid
coenzyme	โคเอนไซม์ ส่วนที่เป็นส่วนประกอบของเอนไซม์ เพื่อปลุกฤทธิ์เอนไซม์ เป็นส่วนที่ไม่ใช่โปรตีน
coition	โคอิชัน (L.coire - มาด้วยกัน) คือ coitus, sexual inter- course การร่วมเพศ

- cold-blooded** โคลด์-บัตเดด คือ poikilothermous เลือดเย็น ใช้กับสัตว์เลือดเย็นตั้งแต่สัตว์เลื้อยคลานลงไป เป็นสัตว์พวกที่ไม่มีศูนย์ควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย
- cold light** โคลด์ ไลท์ แสงที่เปล่งออกมาจากสิ่งมีชีวิต เช่น หิ่งห้อย
- coleopteran** โคลเลอปเทราน (Gr.koleos- ปลอกหุ้ม + pteras- ปีก) แมลงปีกแข็งทั้งหมดในอันดับ Coleoptera มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดถึง 250,000 ชนิด เช่น แมลงเต่า ดั้ว กว้าง
- collagen** คอลลาเจน (Gr. kolla - กาว + gennan - ผลิต) เป็นสารประกอบโปรตีนที่เป็นส่วนประกอบของเส้นใยสีขาวของเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน เช่น เอ็น เอ็นบานพับ เมื่อนำมาต้ม หรือสลายด้วยน้ำจะได้ เจลาติน
- collar bone** คอลลาร์ โบน คือ กระดูกไหปลาร้า (clavicle)
- collar cell** คอลลาร์ เซลล์ คือ choanocyte
- collembolan** คอลเลมบอลาน แมลงดึกดำบรรพ์ในอันดับ Collembola ประกอบด้วยพวก springtail เช่น snow flea (*Achoretas*)
- collenchyma** คอลเลนไคมา 1, พืช: เนื้อเยื่อเสริมความแข็งแรงให้ลำต้นพืช ประกอบด้วยเซลล์ที่ผนังเซลล์หนาตรงมุม 2, สัตว์: mesenchyme เมื่อเซลล์มีจำนวนน้อยและมีสารพวกเจลาตินอยู่ระหว่างเซลล์มาก
- collencyte** คอลเลนไซท์ เซลล์รูปอะมิบา ยาว มีตีนเทียม พบในพวกฟองน้ำ
- colleteral gland** คอลเลเทเรียล แกลนด์ ต่อมในแมลงเพศเมีย ซึ่งสร้างสารคัดหลั่งคล้ายกาวเพื่อใช้ทำปลอกหุ้มไข่
- colloblast** คอลโลบลาสท์ เซลล์ที่ใช้ยึดติด พบบนหนวดจับของพวก ctenophore
- colon** โคลอน (Gr.kolon) ลำไส้ใหญ่คือส่วนที่ต่อจากลำไส้เล็กส่วน ileum โดยเริ่มจากส่วนแรก cecum จนถึงส่วนสุดท้าย rectum (ไส้ตรง)
- colony** โคลนีย์ (L. colonia) กลุ่มของสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน อาศัยอยู่ติดกัน และมีหน้าที่สัมพันธ์กัน
- colugo** คอลิวโก คือ flying lemur บ้างบิน
- columella** คอลัมเอลลา (L.- เสากลมแท่งเล็ก) 1, พืช: แกนกลางของสปอแรงเจียมในพวกมอส ลิเวอร์เวิร์ด และฟังไจบางชนิด 2, สัตว์: (1) กระดูกในหูส่วนกลางของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน และนก (2) ส่วนกลางของเปลือกหอยฝาเดียว (3) แกนกลางของคอเคลียของหูส่วนใน (4) สารค้ำจุนโครงสร้างส่วนกลางของปะการัง

column	คอลัมน์ (L. <i>columna</i> - เสากลม) 1, สัตว: โครงสร้างรูปทรงกระบอก เช่น (1) รูปร่างของ anthozoa (พวกดอกไม้ทะเล) (2) ภาวะดุกแกนกลางของร่างกาย (ภาวะดุกสันหลัง) พวกสัตว์มีภาวะดุกสันหลัง (3) การแบ่งตามยาวของสันหลัง (4) ใต้ส่วนนอกที่ยื่นเข้าไปในไต ส่วนใน (5) เส้นที่ยึดกล้ามเนื้อหัวใจภายในหัวใจห้องล่าง หรือผนังของช่องคลอด หรือช่องอุจจาระ 2, พฤษภ: ก้านเกสรตัวผู้และตัวเมียรวมกัน เช่น ในดอกกล้วยไม้
coma	โคม่า (Gr. <i>koma</i> - หลับลึก) 1, สรีร: การหมดสติโดยที่ไม่สามารถทำให้มีการรับรู้ได้ด้วยการกระตุ้นปกติ 2, พฤษภ: (1) ใบที่แผ่เป็นหัว หรือมงกุฎ เช่น พวกปาล์ม (2) พู่ที่ปลายของเมล็ด เช่น นุ่น (3) พู่ของโครงสร้างคล้ายใบที่ส่วนปลายของผล เช่น สับปะรด
comb	โคมบ์ โครงสร้างหยักเป็นซี่คล้ายฟัน เช่น (1) ส่วนที่เป็นเนื้อมนหัวของสัตว์ปีก และนก โดยเฉพาะในเพศผู้ คือ หงอน (2) เพกเทนในลูกตาของนก (3) เพกเทนบนขาคู่ที่ 3 ของผึ้ง (4) แถวของซี่เล็กที่ประสานกันบนแผ่นหวีของพวก ctenophore (5) เพกเทนของแมงป่อง
combjelly	โคมบ์เจลลี่ สัตว์ที่มีในโอบลาสท์กลุ่มหนึ่ง อยู่ในไฟลัม Ctenophora เช่น หวีทะเล
comb plate	โคมบ์ เพลท อวัยวะใช้เคลื่อนที่ในพวก ctenophore เกิดจากซี่เล็กประสานกันเป็นแถว อาจเรียกว่า plate row, comb row, comb column, rib หรือ costa, paddle plate
comet	โคเมท แขนของปลาดาวที่กำลังงอกออกเป็นตัวใหม่ เป็นการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ เช่น ในพวก ปลาดาวแห่งแปซิฟิก (<i>Linkia</i>)
commensalism	คอมเมนซาลิซึม การที่สิ่งมีชีวิตสองชนิดอยู่ร่วมกันโดยที่ไม่ทำอันตรายกัน แต่สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งซึ่งมักจะเล็กกว่า ได้ประโยชน์ในแง่การได้รับอาหาร หรือความคุ้มครองจากสิ่งมีชีวิตอีกชนิดหนึ่ง เช่น แบคทีเรียที่ไม่ทำให้เกิดโรคในทางเดินอาหารของคน
commisure	คอมมิสเซอร์ (L. <i>commissura</i> - ร่วมมือกัน) 1, สัตว: (1) ประสาทเชื่อมโยง คือแถบเส้นใยประสาทที่เชื่อมปมประสาทสองปมเข้าด้วยกัน 2, แนวหรือเส้นที่เป็นจุดเชื่อมต่อสองส่วนของอวัยวะเดียวกัน เช่น ริมฝีปาก หนิงดา
community	คอมมิวนิตี้ ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตหลายชนิดในถิ่นที่อยู่อาศัยเดียวกัน

เช่น สังคมของสระน้ำ สังคมของทะเลทราย

compound eye	คอมปาวนด์ อาย ดวงตาซึ่งประกอบด้วยหน่วยย่อยหรือ ommatidia ซึ่งแต่ละหน่วยนี้จะเห็นภาพในมุมแคบ เมื่อรวมเป็นตาประกอบ จะเห็นภาพทั้งหมดแบบภาพต่อเป็นลักษณะตาของสัตว์ขาปล้อง
compressed	คอมเพรสต์ แบนด้านข้าง เช่น รูปร่างของปลาส่วนใหญ่
compression	คอมเพรสชั่น ซากคดที่มีสารประกอบของคาร์บอนเหลืออยู่ แล้วถูกดันขึ้นมาสู่ผิวโลกโดยแรงอัด
conaria	คอนเนเวีย ตัวอ่อนระยะแรกของพวก siphonophore เช่น สกุล <i>Velella</i>
conception	คอนเซปชั่น 1, แนวคิด 2, การปฏิสนธิ
conch	คอนค์ หอยฝาเดี่ยวทะเลขนาดใหญ่ วงศ์ Strombidae โดยเฉพาะสกุล <i>Strombus</i> และ <i>Cassis</i> สามารถนำเปลือกหอยมาทำเครื่องประดับได้
conchology	คองคอลลอจี ศาสตร์แห่งการศึกษาเปลือกหอย หรือตัวหอย syn: malacology สังขวิทยา
condor	คอนดอร์ นกแร้งอเมริกาใต้ขนาดใหญ่ <i>Vultur gryphus</i> ถือว่าเป็นนกมีชีวิตบินได้ที่ใหญ่ที่สุด
condyle	คอนไดล์ (Gr. kondylos - ปุ่มข้อต่อ) 1, ปุ่มกลมยื่นออกมาจากกระดูกทำหน้าที่เป็นข้อต่อ 2, โครงสร้างเช่นเดียวกันในข้อรยางค์ของสัตว์ขาปล้อง
cone	โคน (Gr. konos- ทรงกรวย) 1, รูปทรงกรวย อาจตันหรือกลวงก็ได้ 2, พฤษภ: (1) strobilus โครงสร้างเพื่อการสืบพันธุ์ใน club moss, สน และปรัง โดยมีกลุ่มของสปอโรฟิลซึ่งมีสปอแรงเจียมอยู่ด้วย เช่น โคนของสน (2) ดอกช่อ หรือผลกลุ่มที่แกนกลางมีเกล็ดเกาะซ้อนเหลื่อมกัน
cone cell	โคน เซลล์ 1, เซลล์รับแสงในจอตาของลูกตา 2, ในออมเมทิดีเยสของตาประกอบ คือหนึ่งในจำนวนสี่เซลล์ที่สามารถสร้างผลิกรูปกรวย
conenosr	โคนโนส แมลงนักฆ่าดูดเลือด สกุล <i>Triatoma</i> พาหะของเชื้อโรค <i>Trypanosoma</i>
cone shell	โคน เซลล์ หอยฝาเดี่ยวทะเลกินเนื้อ มีพิษ สกุล <i>Conus</i> เช่น หอยนมสาว หอยเต้าปูน

- coney** คอเน่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม คล้ายสัตว์ฟันแทะขนาดเล็กอยู่ใน อันดับ Hyracoidea พบในแอฟริกา อาหรับ และซีเรีย อาจเรียกว่า hyrax, dassia, rock rabbit และ tree bear
- congenital** คอนเจนิทัล (L. congenitus - เกิดมาด้วยกัน) มีมาแต่กำเนิด
- conjugation** คอนจูเกชัน 1, การผสมพันธุ์แบบสังยุค คือการจับคู่กันแล้วถ่ายนิวเคลียสจากตัวหนึ่งไปยังอีกตัวหนึ่งโดยที่มีการรวมไซโทซอล พบในพวกสาหร่าย ฟังไจ และโปรโตซัวโดยเฉพาะ *Paramecium* 2, ในสาหร่ายบางชนิด เป็นการรวมกันของแกมมาที่มีรูปร่างและขนาดเหมือนกัน
- conjunctiva** คอนจังก์ทิวา (L. conjungere - มาร่วมกัน) เยื่อหุ้มลูกตา
- connective tissue** คอนเนคทีฟ ทิสซู่ (L. connectere- ผูกเข้าด้วยกัน) เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน มีต้นกำเนิดมาจากเมโซเดิร์ม ทำหน้าที่ค้ำจุน และเชื่อมโครงสร้างเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งสะสมอาหาร สร้างเซลล์เลือด และเซลล์ระบบเลือด-น้ำเหลืองที่มีการก่อกอกรกด้วย สารพืชน หรือ เมทริกซ์ โดยทั่วไปเป็นพวกเส้นใยคอลลาเจนและอีลาสติก เซลล์มีน้อยกระจายทั่วไป เป็นเนื้อเยื่อหลักของพังผืด เยื่อหุ้มประสาท เอ็น เอ็นพืชม แคปซูล เยื่อเส้นใย กระดูกอ่อน และ กระดูก
- constrictor** คอนสทริกเตอร์ 1, กล้ามเนื้อที่ทำให้ช่องเปิดแคบ ลดขนาดของช่องว่างลง หรือบีบรัดอวัยวะ 2, งูซึ่งฆ่าผู้ถูกล่า โดยมีวนตัวรอบเหยื่อแน่นจนหายใจไม่ออกตาย เช่น งู boa constrictor
- contractile fibril** คอนแทรกทิล ไฟบริล คือ myofibril, myoneme เส้นใยกล้ามเนื้อขนาดเล็ก เป็นสารประกอบโปรตีน ยึดหดได้
- contractile vacuole** คอนแทรกทิล แวคิวโอล กุ้งจับถ่ายขนาดเล็กภายในโปรโตซัวบางชนิด เช่น อะมีบา พารามีเซียม ภายในกุ้งมีของเหลวซึ่งสามารถปล่อยออกไปโดยผ่านทางเยื่อหุ้มเซลล์
- conure** คอนัวร์ นกแก้วโลกใหม่ หางยาว โดยเฉพาะสกุล *Aratinga*
- convergence** คอนเวอร์เจนซ์ (L. con - ด้วยกัน + vergere - เอียงเข้ามา) 1, ในสายวิวัฒนาการ รูปทรง หรือรูปร่างที่คล้ายคลึงกันของสิ่งมีชีวิตต่างชนิดกัน 2, สรีระ: (1) สภาวะที่เอกซอนหลายอันมาซิแนปส์เซลล์ ประสาทบังคับการเคลื่อนที่เพียงหนึ่งหรือสองสามเซลล์ (2) แนวแกนของการมองเห็นเคลื่อนที่เข้ามาที่จุดเดียวกัน 3, คัพภะ: การเคลื่อนที่ของเซลล์จากด้านข้างเข้าสู่เส้นกลางยังผลให้เกิด primitive

- streak เช่นในการเจริญของลูกไก่
- convoluted tubule** คอวนอลูเทด ทิวบูล หลอดไตฝอยลักษณะม้วนบิด มี 2 ส่วน ส่วนแรกอยู่ระหว่าง Bowman's capsule และ loope of Henle ส่วนหลังอยู่ระหว่างloope of Henle และ collecting tubule ทั้งสองส่วนอยู่ในไตส่วนนอก ดู kidney, tubule
- cony** คอนนี่ คือ coney, rock rabbit (กระต่าย), pika
- coot** คูกู นกเป็ดน้ำในสกุล *Fulica* วงศ์ Rallidae เช่น อเมริกันคูกู หรือ mud hen (*F. americana*) เป็นนกย้ายถิ่นในฤดูหนาว
- cooter** คูกูเทอร์ เต่าชนิดหนึ่ง *Pseudomys floridana*
- copepod** คอปเพอด สัตว์พวกกุ้ง ในอนุชั้น Copepoda ส่วนใหญ่ว่ายน้ำอิสระขนาดเล็ก เป็นอาหารสำคัญของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะพวกปลา เช่น สกุล *Cyclop, Calanus* มีบางชนิดเป็นปรสิต ดู fish louse
- copperhead** คอปเปอร์เฮด งูพิษ (*Ancistrodon contortrix*) เป็นพวก pit viper อยู่ทางตะวันออกและใต้ของสหรัฐ
- coprodeum** คอปโรเดียม ด้านหน้าส่วนบนของโคลเอคา ซึ่งเป็นทางออกของส่วนที่เป็นลำไส้
- coprolite** คอปโรไลท์ อูจจาระที่ถูกทำให้เป็นหิน
- coprophagus** คอปโรเฟกัส (Gr. kopros- อูจจาระ + phagos- กิน) สิ่งมีชีวิตที่กินสิ่งขับถ่ายจากสิ่งมีชีวิต เช่น dung beetle (แมลงขี้ควาย)
- copulation** คอปิวเลชัน (L. copulatio) คือการร่วมเพศ syn: coition, coitus, concubitus
- coracidium** คอราซิเดียม ตัวอ่อนระยะหนึ่งของพวกหนอนตัวแบน โดยเฉพาะพยาธิตัวแบนของปลา มีขนรอบตัว ว่ายน้ำเป็นอิสระเพื่อเตรียมไขเข้าสู่โฮสต์กึ่งกลางต่อไป
- coracoid bone** คอราคอยด์ โบน (Gr. korax - นกดำ + eidos - คล้ายคลึง) กระดูกบริเวณไหล่ของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน นก ไม่มีในคน
- coral** คอรัล 1, โครงสร้างแข็งด้วยสารประกอบแคลเซียม สร้างโดยพวกแอนโทซัวของสัตว์พวกแมงกะพรุน ปะการัง 2, โดยทั่วไป หมายถึงบริเวณแนวหินใต้น้ำ หรือเกาะที่เกิดจากโครงสร้างของปะการัง 3, สัตว์พวกแมงกะพรุนในชั้น Anthozoa รูปพอลิป ซึ่งจะสร้างสารคัดหลั่งรูปถ้วย มีแคลเซียมเป็นองค์ประกอบที่ฐาน อาจอยู่เดี่ยวหรือเป็นโคโลนี

coralline	4, พวงไข่ของกิ่งมังกรซึ่งเมื่อนำมาต้มลักษณะและสีแดงคล้ายปะการัง คอรัลไลน์ 1, สัตว์: สัตว์ลักษณะคล้ายปะการัง เช่น ไฮโดรซีฟ และ ไบรโอซีฟบางชนิด 2, พฤษ: สำหรับสีแดงซึ่งกัลลัสฝังอยู่ในสารหิน ปูนที่แข็งตัวเป็นส่วนประกอบของแนวปะการัง
corallite	คอรัลไลท์ โครงสร้างของพอลิป ของปะการังแต่ละตัว
corallum	คอรัลลัม โครงสร้างทั้งหมดของโคโลนีของปะการัง
coral reef	คอรัล รีฟ แนวปะการัง กลุ่มสารมีแคลเซียมเป็นองค์ประกอบ ซึ่งสร้าง ขึ้นโดยปะการัง แล้วสะสมกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีหลายลักษณะ เช่น fringe reef (ริ้วปะการัง) ซึ่งมักจะใกล้เคียงกับแนวชายฝั่ง, barrier reef (แนวปะการัง) อยู่ห่างจากชายฝั่งมีร่องน้ำให้เรือแล่นผ่านได้, circular reef หรือ atoll เป็นแนวรูปวงแหวนตรงกลางว่าง เรียก lagoon
coral snake	คอรัล สเนก งูแนวปะการัง มีพิษ มีหลายชนิดอยู่ในวงศ์ Elapidae ลักษณะเด่น คือ มีแถบดำแดง เหลืองขาววางลำตัว เช่น harlequin หรือ งูปะการังตะวันออก (<i>Micrurus fulvius</i>) งูปะการังตะวันตก (<i>Micruroides euryxanthus</i>) ในไทย คือ งูปะ ปะการัง
corbina	คอรัลบีนา <i>Menticirrhus undulatus</i> ปลาในวงศ์พวก croaker เป็นปลาใช้ตกเพื่อการกีฬา และเป็นอาหารได้ อยู่ตามแนวชายฝั่งมหา สมุทรแปซิฟิก
cord	คอรัล (Gr.khorde) 1, โครงสร้างคล้ายเชือก 2, umbilical cord คือ สายสะดือ 3, spinal cord ไขสันหลัง
cordate	คอรัลเดก (L. cor- หัวใจ) รูปคล้ายหัวใจ เช่น cordate shell (หอยรูปหัวใจ)
corium	คอเรียม (L.- ผิวหนัง) 1, ชั้นหนัง เป็นชั้นถัดมาจากชั้นหนังกำพวด ประกอบด้วยสองชั้น คือ papillary และ reticular ชั้นแพพิลลารี จะมีเนื้อเยื่อเกี่ยวพันโปร่งบางกว่าชั้น เรทคิวลารี ในชั้นหนังเป็นที่ อยู่ของขุมขน ต่อมไขมัน ต่อมเหงื่อ ปลายประสาท หลอดเลือดฝอยและ น้ำเหลือง 2, ส่วนที่หนาและแข็งของโคนปีกคู่แรกของแมลงปีกครึ่ง อ่อนครึ่งแข็ง ดู hemelytron
cormorant	คอรัลมอรวานท์ นกกาน้ำ ส่วนมากขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ในทะเลและน้ำจืด จับปลาเป็นอาหารโดยการดำน้ำอยู่ในวงศ์ Phalarocoridae เช่น

- นกกาน้ำใหญ่ (great cormorant - *Pharacrocorax carbo*)
- cornea** คอร์เนีย (L. corneus - คล้ายเขาสัตว์) 1, ด้านหน้าสุดของลูกตาเป็นชั้นสเคลอราใส กินพื้นที่หนึ่งในหกของพื้นที่ผิวลูกตาทั้งหมด และส่วนโค้งออกจะมากกว่าส่วนอื่นเพื่อช่วยในการหักเหของแสง ประกอบด้วยเนื้อเยื่อบุผิว 5 ชั้น 2, ชั้นใสนอกสุดของตาประกอบด้วยเซลล์รูปแท่ง แบ่งออกเป็นแผ่นบางเล็ก ๆ แต่ละแผ่นคลุมแต่ละอันของตาประกอบ ทำหน้าที่เป็นเลนส์
- corn earworm** คอร์น เอียร์เวิร์ม ผีเสื้อกลางคืน (*Heliothis armigera*) วงศ์ Noctuidae ตัวหนอนกินเมล็ดข้าวโพดอ่อน อาจเรียกว่า cotton bollworm และ tomato fruitworm เพราะกินพืชทั้งสองชนิดด้วย
- coron radiata** โคโรนา เรดิเอตา (Gr. korone- มงกุฏ) ชั้นของพอลลิเซลล์ เซลล์ ที่ล้อมเป็นรัศมีรอบไข่อสุติเลี้ยงลูกด้วยนม
- coronary** โคโรนารี (L. coronarius - เกี่ยวข้องกับมงกุฎหรือวงกลม) 1, คล้ายมงกุฎ 2, ล้อมรอบ เช่น coronary artery คือ (1) หลอดเลือดแดงไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจมีสองหลอดเลือดแยกออกจาก aortic sinus ซ้ายและขวา ซึ่งอยู่ที่โคนของ aorta การมีเลือดเข้าสู่กล้ามเนื้อหัวใจน้อยลง หรือขัดข้อง ทำให้หัวใจล้มเหลว หมดสติทันที อาจถึงชีวิต (2) หลอดเลือดแดงที่แยกจากหลอดเลือดเลี้ยงมดลูกไปยังคอมดลูก
- corpora (sing. corpus)** คอร์พอร่า ตัว องค์ วัตถุ โครงสร้าง
- corpora allata** คอร์พอร่า อัลลาตา โครงสร้างเซลล์ประสาทที่ใช้สร้างฮอร์โมน เป็นคู่ ติดอยู่ที่ corpora cardiata ในแมลงบางชนิด เป็นแหล่งผลิต juvenile hormone (JH)
- corpora cardiata** คอร์พอร่า คาร์ดิเอตา โครงสร้างเซลล์ประสาทที่ใช้สร้างฮอร์โมนซึ่งเป็นคู่ติดอยู่กับสมองของแมลงบางชนิด
- corpora cavernosa** คอร์พอร่า เคเวอ์โนซา โครงสร้างรูปทรงกระบอกเป็นท่อนคู่ อยู่ในเนื้อเยื่อที่แข็งตัวได้ของลิงค์และไคลทอริส
- corpus callosum** คอร์พัส คัลลอสัม แถบกว้างของประสาทเชื่อมโยง อยู่ระหว่างสองพูของ cerebral hemisphere
- corpuscle** คอร์พัสเคิล (L. corpusculum - วัตถุเล็ก ๆ) 1, วัตถุเล็กกลม 2, ปลายเส้นประสาทรับความรู้สึกที่หุ้มด้วยแคปซูล 3, ชื่อเก่าใช้เรียกเม็ดเลือดแดง และ เม็ดเลือดขาว

- blood corpuscle เม็ดเลือดแดง หรือ เม็ดเลือดขาว
- renal corpuscle คือ glomerulus และ Bowman's capsule
- corpus luteum คอร์ปัส ลูเทียม โครงสร้างสีเหลือง เจริญขึ้นมาจาก graafian follicle หลังจากไข่หลุดออกไปแล้ว เป็นแหล่งผลิตฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน
- cortex คอร์เทกซ์ (L.- เปลือกแข็ง) 1, พฤษ: เนื้อเยื่อพาเรงคิมาของลำต้นและราก ซึ่งอยู่ระหว่างเนื้อเยื่อท่อลำเลียงและเอพิเดอร์มิส 2, สัตว: ส่วนนอกของอวัยวะ เช่น ในโปรโตซัวบางชนิด ไต สมอง
- corticosteroid คอร์ติโคสเตอรอยด์ สเตอรอยด์ฮอร์โมนคัดหลังโดยต่อมหมวกไตส่วนนอก ได้แก่ glucocorticoid และ mineralocorticoid
- corticotrophin คอร์ติโคโทรฟิน ฮอร์โมนที่กระตุ้นการทำงานของต่อมหมวกไตส่วนนอก syn: adreno corticotrophic hormone (ACTH) ผลิตมาจากต่อมใต้สมองส่วนหน้า
- cortisone คอร์ติโซน ฮอร์โมนที่แยกออกมาจาก แอดรีนัลคอร์เทกซ์ สามารถสังเคราะห์ได้ สูตรใกล้เคียงกับ cortisol ซึ่งทางเภสัช เรียกว่า hydrocortisone ฮอร์โมนคอร์ติโซนทำหน้าที่ควบคุมกระบวนการเมแทบอลิซึมของไขมัน คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมันและพอสเซียม
- cosmoid scale คอสมอยด์ สเกล ลักษณะของเกล็ดปลาดีกดำบรพ เช่น ปลา crossopterygian และ dipnoan ซึ่งสูญพันธุ์แล้ว
- costa คอสตา (L.) ซีโครง 1, สัตว: โครงสร้างคล้ายซีโครง (1) สันบนเปลือกของหอยบางชนิด (2) หลอดเลือดในปีกของแมลงบางชนิดปกติจะเป็นเส้นแบ่งปีกออกเป็นส่วนหน้าและส่วนหลัง (3) โครงสร้างเป็นแท่งกลมยาวที่ฐานของ undulating membrane ของโปรโตซัวพวก *Trichomonas* (4) แกวหวิของ ctenophore (หวิทะเล) (5) ส่วนที่ยื่นออกไปของ sclerosepta ของปะการัง ทำให้ส่วน theca และ epitheca ต่อกัน 2, พฤษ: (1) เส้นใบของใบเดี่ยว (2) ก้านของใบที่ไว้เป็นใบประกอบ
- cottid คอททิด ปลาทะเลวงศ์ Cottidae ของอนุอันดับ Loricati (Cottiformes) ขนาดเล็ก ปากใหญ่ ตาเลื่อนขึ้นมาอยู่ส่วนบนของหัว มักนั่งอยู่บริเวณพื้นท้องน้ำเพื่อซุ่มพุงเข้าจับเหยื่อ พบได้ทั่วไปบริเวณแอ่งน้ำ

- ตามโชดหินชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก comp: sculpin
- cottontail** คอกทอนเทล กระต่ายอเมริกาเหนือ สกุล *Sylvilagus* โดยเฉพาะ *S. floridanus* ซึ่งอยู่แถบตะวันออกเฉียงใต้
- cotylosaur** คอทิลอสอร์ ไดโนเสาร์วงศ์ Cotylosauria เช่นสกุล *Seymouria* เป็นพวกที่เชื่อกันว่าเป็นต้นกำเนิดของสัตว์เลื้อยคลานปัจจุบัน
- coucal** คูคัล นกในอนุวงศ์ Centropodinae ของวงศ์ Cuculidae ไม่เป็นปรสิต กินแมลง สัตว์เล็กๆ ตามพื้นดินบริเวณทุ่งหญ้าและป่าละเมาะ ทำรังและเลี้ยงลูกด้วยตนเอง เช่น นกกระปูดใหญ่ (greater coucal - *Centropus sinensis*), นกกระปูดเล็ก (lesser coucal - *C. bengalensis*) comp: cuckoo
- cougar** คูการ์ สัตว์สี่เท้าตระกูลแมวขนาดใหญ่ (*Felis cougar*, *Felis concolor*, *Puma concolor*) พบได้ทั่วไปแถบตะวันตกของสหรัฐ เรียกได้หลายชื่อ คือ puma, สิงห์โตภูเขา, panther, painter, catamount
- covey** เคาวี ลูกนกในรัง หรือฝูงนกเล็ก ๆ โดยเฉพาะนกกะทา และไก่ป่า
- cow** คาว เพศเมียวัยเจริญพันธุ์ของสัตว์ วงศ์ Bovidae หรือสัตว์อื่นที่เพศผู้เรียกว่า bull
- cowbird** คาวเบิร์ด *Molothrus ater* วงศ์ Icteridae นกสีดำขนาดเล็กชอบวางไข่ในรังของนกอื่น เพื่อให้นกอื่นเลี้ยงลูกให้
- coxa** คอกซา (L.- สะโพก กระดูกสะโพก) 1, กระดูกสะโพก สะโพก หรือข้อต่อสะโพก 2, ข้อแรกสุด (ติดลำตัว) ของขาสัตว์ขาปล้อง
- coxite** คอกไซท์ แผ่นฐาน (ติดลำตัว) ของรยางค์ส่วนท้องของแมลง
- coxopodite** คอกไซโพไดท์ ในรยางค์ของสัตว์พวกกุ้ง คือข้อแรกของ protopodite comp: basipodite
- coyote** คาโยติ สุนัขป่าแห่งทุ่งหญ้าแพรรี (*Canis latrans*) พบได้ทั่วไปทางตะวันตกของสหรัฐ
- coypu** คอยพู บีเวอร์ป่าพรู หรือหนูบีเวอร์ (*Myocaster coypu*) สัตว์ฟันแทะขนาดใหญ่ที่ทำรังเหนือน้ำของอเมริกาใต้ หากินชายน้ำ ถูกฆ่าแล้วนำขนมาทำขนสัตว์นู้เทรีย
- crab** แครบ 1, ปู่ สัตว์พวกกุ้ง ในอันดับ Decapoda ปู่ที่แท้จริงมีส่วนหัว-ทรวงอกใหญ่กว้างแบน โดยมีส่วนท้องเล็กสั้นพับอยู่ด้านล่าง เช่น ปู่ม้า

- และปูชนิดอื่น 2, สัตว์พวกกุ้งที่คล้ายปู เช่น ปูเสฉวน, sand crab, mole crab, หรือสัตว์ขาปล้องอื่นที่คล้ายปู เช่น king crab (แมงดาทะเล) 3, crab louse
- crab louse แครบ เลارش *Phthirus pubis* โลง เป็นเหาชนิดหนึ่งที่ชอบดูดอาหารจากผิวหนังบริเวณอวัยวะเพศและทวารหนัก
- crake เครค นกชายน้ำขนาดเล็ก มักอยู่กันเป็นฝูง อาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำที่มีต้นไม้ขึ้นรกทึบ ท่วงท่าเดินทางกระดกชั้นลงเป็นจังหวะ หากินช่วงเช้าและเย็น อยู่ในวงศ์ Rallidae เช่น นกอัญชัญป่าชาแดง (red-legged crake - *Rallina fasciata*), นกอัญชัญคว่ำขาว (white-browed crake - *Porzana cinerea*) ดู crepuscular
- crane เครน นกชายาวพวกนกกระสา เดินหากินตามน้ำตื้น บินได้ อยู่ในวงศ์ Gruidae เช่น sandbill crane (*Grus canadensis*) และ whooping crane (*G. americanus*) ซึ่งตั้งชื่อตามเสียงร้องพิเศษ ปัจจุบันใกล้สูญพันธุ์
- crane fly เครน ฟลาย แมลงสองปีก วงศ์ Tipulidae ชาพอมยาวมาก เช่น *Tipula simplex* ส่วนใหญ่ตัวอ่อนจะอยู่ในน้ำ หรือมีวงชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ เพียงบางชนิด เช่น leather jacket ที่มีตัวอ่อนอาศัยอยู่บนบก
- craniate เครนียเอท (Gr. kranion, L. cranium - กะโหลกศีรษะ) 1, มีกะโหลกศีรษะ 2, เกี่ยวข้อง หรืออยู่ในอนุไฟลัม Vertebrata (Craniata) 3, สัตว์ที่มีกะโหลกศีรษะและกระดูกสันหลัง
- cranium เครเนียม ส่วนของกะโหลกศีรษะที่หุ้มสมอง ดู chondrocranium, dermatocranium, skull
- crappie แครปไพ ปลาหน้าจืดพวก panfish วงศ์ Centrarchidae เช่น white crappie (*Pomoxis annularis*) และ black crappie (*P. nigromaculatus*)
- craw ครอว์ 1, ส่วนปากอาหารในหลอดอาหารของพวกแมลง หรือ นก 2, กระจาอาหารของสัตว์
- crawdad ครอว์แดด 1, ในสหรัฐ คือ crayfish (กุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่) 2, ในอังกฤษ คือ spiny lobster (กุ้งมังกรหนาม)
- crawlerr ครอว์เลอร์ 1, สัตว์ที่เคลื่อนที่โดยการคลาน เช่น ไข่เดือนดิน 2,

- ตัวอ่อนระยะแรกของแมลงปีกแข็ง
- crayfish** เครย์ฟิช กุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ เป็นสัตว์พวกกุ้งมี 10 ขา คล้ายกุ้งมังกร แต่ขนาดเล็กกว่า ในสหรัฐส่วนใหญ่อยู่ในสกุล *Cambarus* ในยุโรปสกุล *Astacus* ไม่มีในไทย
- creatine** ครีอาทิน (Gr. kreas - เนื้อ) methyl glycoeyamine มีสูตรทั่วไปคือ $C_4H_9N_3O_2$ เป็นสารประกอบไนโตรเจน พบในกล้ามเนื้อ เลือด และเนื้อเยื่ออื่น สามารถรวมกับฟอสเฟตได้ง่ายเป็นฟอสโฟครีอาทินซึ่งเป็นแหล่งฟอสเฟตมีพลังงานสูง เมื่อถูกปล่อยไปรวมกับแอดิโนซีนไดฟอสเฟตได้เป็นแอดิโนซีนไตรฟอสเฟต (ATP) อาจพบครีอาทินเป็นปริมาณมากในปัสสาวะหญิงมากกว่าชาย และในสตรีมีครรภ์จะเพิ่มสูงขึ้น แต่จะลดลงในผู้ที่มีไทรอยด์ฮอร์โมนน้อย
- crepuscular** เครพัสคิวลาร์ 1, เกี่ยวข้อง หรือเป็นของเวลาช่วงรุ่งสางและพลบค่ำ เช่น พวกนกฮูกชนิดที่หากินเฉพาะช่วงเช้าและเย็น ดู crake 2, มีการปลุกฤทธิ์ในช่วงพลบค่ำหรือแสงสลับ เช่น พวกค้างคาว
- crest** เครสต์ (L. crista - สัน) 1, กระจุกขน หรือ ส่วนที่ยื่นออกไปจากส่วนบนของหัวนก หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น หงอนของไก่เพศผู้ 2, ส่วนที่โป่งเป็นสันขึ้นมาที่ส่วนคอของตัว newt (สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่มีหางชนิดหนึ่ง) หรือส่วนที่เป็นสันของกระดูกบางท่อน หรือสันของเมล็ดพืชบางชนิด
- Cretaceous period** เครเทเชียส พีเรียด คาบที่สามและเป็นคาบสุดท้ายของมหายุค Mesozoic ลักษณะสำคัญของคาบนี้คือ พันธุ์โลกทั่วไปเต็มไปด้วยบึงใหญ่ มีการก่อตัวของเทือกเขารอกกี เริ่มมีพืชดอก แมลงเช่นเดียวกับในยุคปัจจุบัน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมโบราณ และ นก เป็นยุคที่มีการสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์ pterodactyl (สัตว์ดิ๊กดำบรรพ์ครึ่งนกครึ่งสัตว์เลื้อยคลาน) และนกที่มีฟัน
- crevalles** ครีวัลเลส ปลาทะเลที่มีครีบหลังเป็นหนามแข็งอยู่ในวงศ์ Carangidae ดู cavalla, jack, moonfish, pompano, scad
- cricket** คริกเกต จิ้งหรีด แมลงกระโดด ในวงศ์ Gryllidae ของอันดับ Orthoptera เพศผู้มีอวัยวะพิเศษที่ปีกคู่หน้า เมื่อเสียดสีกันเกิดเสียงความถี่สูง ใช้ดึงดูดความสนใจของเพศเมียเมื่อต้องการผสมพันธุ์
- crinoid** ไครนอยด์ สัตว์พวกเอไคโนเดิร์มในชั้น Crinoidea มีมากในมหายุค

Paleozoic ปัจจุบันพบน้อยชนิด ส่วนใหญ่เป็นซากคด ชนิดปัจจุบันรูปร่างไม่เปลี่ยนแปลงไปจากซากคด ส่วนใหญ่อยู่กับที่โดยมีก้านยึดติดกับชั้นสเตรท ชนิดที่พบปัจจุบัน คือ พวกพลับพลึงทะเล (sea lily) ดาวขนนก (feather star สกุล *Antedon*)

- crista (pl. cristae)** คริสตา (L.) 1, สัน หรือสันแหลม 2, มั่นงเมมเบรนชั้นในของไมโทคอนเดรียที่พับยื่นเข้ามาในช่อง เพื่อเพิ่มพื้นที่ให้เอนไซม์สร้าง ATP ได้มากขึ้น
- crista ampullaris** คริสตา แอมพูลลาริส โครงสร้างรับความรู้สึกบนผิวในของแอมพูลลา (กระเปาะ) ของหลอดครึ่งวงกลมในหู ภายในมีเซลล์ขน ซึ่งรับการกระตุ้นได้เมื่อมีการเคลื่อนที่ของของเหลว (endolymph) ในหลอดครึ่งวงกลม
- crithidia** คริทิดีอู รูปร่างระยะหนึ่งของการเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่างของโปรโตซัวพวกแฟลเจลเลท สกุล *Trypanosoma* และ *Leishmania* ซึ่งมี 4 ระยะด้วยกัน และรูปร่างต่างกันคือ leishmania form, leptomonas form, crithidia form และ trypanosomal form ปัจจุบันนิยมใช้เพียง 3 ระยะ 3 รูปร่าง คือ amastigote form, epimastigote form และ trypomastigote form
- croaker** โครกเกอร์ 1, สัตว์ที่สามารถส่งเสียงร้องจากลำคอได้ เช่น กบ 2, ปลาที่ส่งเสียงคล้ายเสียงกบหรือเสียงหัวลูก เช่น ปลา croaker แห่งแอตแลนติก (*Micropogon undulatus*) วงศ์ Sciaenidae ดู drumfish
- crocodile** ครอโคไดล์ สัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ทางยาว ชอบหากินและอาศัยอยู่ในน้ำและบริเวณน้ำ อยู่ในอันดับ Loricata (Crocodylia) เช่น จระเข้อเมริกา (*Crocodylus americanus*) พวกจระเข้มีปากบนจะปิดฟันไม่มีด comp: alligator
- Cro-Magnon man** โครมันญอง แมน เผ่าพันธุ์มนุษย์โบราณ พบโครงกระดูกในถ้ำทางตอนใต้ของฝรั่งเศส ถือว่าเป็นตัวอย่างเริ่มแรกของมนุษย์ คือ เป็นพวก *Homo sapiens* มนุษย์โครมันญองมีชีวิตอยู่ในช่วงบนของคาบ Pleistocene ประมาณ 20,000-50,000 ปีมาแล้ว
- crop** ครอป 1, ในนก คือหลอดอาหารที่พองออกเพื่อพักอาหารและทำให้เปียก คือ กั้น 2, ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง คือทางเดินอาหารส่วน

- หน้าที่ยังออกเพื่อเก็บอาหาร เช่น ในไส้เดือนดิน และแมลง
- cross** ครอส (L. crux) ทางพันธุศาสตร์ คือการผสมข้ามพันธุ์ โดยนำพ่อแม่ที่ต่างสายพันธุ์(หรือบางครั้งต่างชนิด)มาผสมกัน รวมหมายถึงลูกหลานที่เกิดขึ้นมาจากการผสมพันธุ์ด้วย
- crossbill** ครอสบิลล์ นกขนาดเล็ก วงศ์ Fringillidae มีปากล่างโค้งไขว้กับปากบน เช่น ครอสบิลล์ปีกขาว (*Loxia leucoptera*)
- crossing-over** ครอสซิงโอเวอร์ ทางพันธุศาสตร์ ในการเข้าคู่กันของโครโมโซมคู่ homologous chromosomes ที่มียีนเป็นคู่กัน มีการแลกเปลี่ยนส่วนของโครโมโซมที่เข้าคู่กันนั้น เมื่อมีการแยกคู่ของโครโมโซม ทำให้ได้ยีนส่วนที่ถูกแลกเปลี่ยนผิดไปจากยีนเดิม
- crossopterygian** ครอสซอปเทริเจียน ปลาโบราณ ครีมีเนื้อหนาเป็นพู อยู่ในเหนืออันดับ Crossopterygii เป็นปลาที่ถือว่าเป็นบรรพบุรุษของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์มีกระดูกสันหลังที่สูงขึ้นมา ดู coelacanth
- croton bug** โครตัน บั๊ก แมลงสาปเยอรมัน (*Blatta germanica*)
- crow** โครว์ นกขนดำเป็นมัน สกุล *Corvus* เช่น นกกา (*Corvus brachyrhynchos*)
- crown** คราวน์ 1, ส่วนบนสุดของโครงสร้างที่มีลักษณะแผ่เป็นวง 2, พืช: (1) บริเวณส่วนต่อของลำต้นและรากของพืชมีเมล็ด (2) ส่วนของลำต้นใต้ดินที่มีตา(คือหน่อ)ใช้ในการขยายพันธุ์ (3) วงของส่วนที่ยื่นจากด้านในของวงกลีบดอก (4) เรือนยอด 3, สัตว: (1) ส่วนที่เป็นตัวของปลับพลิงทะเลรวมทั้งส่วนที่ยื่นเป็นแขนออกไปด้วย (2) หงอน หรือขนบนหัวนก 4, กายวิภาค: (1) ฟันส่วนที่โผล่พ้นออกมาจากเหงือกและหุ้มไว้ด้วยเคลือบฟัน (2) ส่วนบนของศีรษะ
- crown-of-thorn** คราวน์ ออฟ ทอร์น 1, สัตว: ปลาดาวหนามมงกุฎ (*Acanthaster planci*) มีแขน 16 อัน อาศัยตามแนวปะการังและกินเนื้อปะการังเป็นอาหาร ถือว่าเป็นศัตรูของเกาะปะการังในมหาสมุทร 2, พืช: สลัดไดโตโตไม้ (*Euphoria splendens*)
- crus(pl. crura)** คริส(ครูรา) (L.) (NA) 1, ขา 2, โครงสร้างคล้ายขา หรือคล้ายรากเช่น crus cerebri คือส่วนที่ยื่นเป็นก้านสองก้านจากสมองส่วน cerebrum ไปต่อกับสมองส่วน pons
- crustacean** คริสเทเชียน สัตว์จำพวกกุ้ง ได้แก่สัตว์ขาปล้องในชั้น Crustacea

- ซึ่งมีประมาณ 28,000 ชนิด ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในน้ำ เช่น กุ้งมังกร กุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ ปู เพรียง หมัดน้ำ รวมทั้งซากดึกดำบรรพ์ trilobite
- crypt** คริปท์ (Gr. kryptos - ซ่อน ปิดบัง) 1, ถูหรือโพรงเล็กที่ที่เว้าเข้าไปในผนังของเนื้อเยื่อผิวหนัง 2, ต่อมมีท่อโดยเฉพาะในลำไส้
- crypt of Lieberkuhn** คริปท์ ออฟ ลีเบอร์คิน ต่อมมีท่อของลำไส้ ทำหน้าที่สร้างน้ำย่อย ผนังของต่อมประกอบด้วยเซลล์ทรงกระบอกเรียก argentaffin cell และที่ก้นของต่อมมี Paneth cell ต่อมชนิดนี้มีช่องเปิดอยู่ที่โคนวิลไลของผนังลำไส้
- cryptozoic** คริปโทซอิก สัตว์ที่อาศัยอยู่ในที่ปิดบัง เช่น ใต้ก้อนไม้ รอยแยกของหิน
- cryptozoite** คริปโทซอยท์ ระยะหนึ่งในวงจรชีวิตของ *Plasmodium* เป็นระยะที่มีการติดเชื้ออยู่ในเซลล์ตับ คือเมื่อยังมีเชื้อใช้มาลาเรียมากัดคน เชื้อจะเข้าไปเจริญอยู่ในเซลล์ตับ เรียก pre-erythrocytic stage แบ่งตัวเป็นคริปโทซอยท์ แล้วคริปโทซอยท์จึงจะไปติดเชื้อในเซลล์ตับ หรือเซลล์เม็ดเลือดแดงต่อไป
- crystalline cone** คริสทัลไลน์ โคน (Gr. krystallos - น้ำแข็ง) ส่วนที่มีสีพื้นฐานทรงกรวย หักเหแสงภายในอ้อมแมกนีเดียมของตาประกอบของแมลง
- ctenidium** ทินเดียม 1, เหงือก โดยเฉพาะของพวกหอย 2, ขนแข็งที่เรียงเป็นแถวเกิดตรงสร้างคล้ายหวี เช่นบนหัวของหมัด
- ctenoid scale** ทินอยด์ สเกล เกล็ดที่ตรงขอบมีส่วนยื่นออกไปคล้ายหวี เป็นเกล็ดของปลากระดูกแข็งทั่วไป
- Ctenocephalides** ทีโนเซฟาไลเดส (Gr. ktenodes- คล้ายหอยแครง + kephale - หัว) ชื่อสกุลของหมัด ในอันดับ Siphonaptera เช่น หมัดหมา (*Ctenocephalides canis*) หมัดแมว (*Ct. felis*) ตัวโตเต็มวัยใช้ขอเกาะตัวถูกเบียนดูดเลือดเป็นอาหาร ตัวอ่อนที่เกิดใหม่อาศัยเลือดแห้งและอุจจาระของตัวเต็มวัยเป็นอาหารอีกทอดหนึ่ง หมัดอาจกัดคนและสัตว์อื่น และยังทำหน้าที่เป็นตัวถูกเบียนกึ่งกลางของพยาธิตัวแบนของสุนัข (*Dipylidium caninum*) นอกจากนี้ยังอาจเป็นพาหะของพยาธิตัวแบนชนิดอื่น และพวกโปรโตซัวที่ก่อให้เกิดการติดเชื้อ
- ctenophore** ทีโนเฟอร์ สัตว์ในไฟลัม Ctenophore เป็นสัตว์ที่มี cnidoblast เช่นเดียวกับไฟลัมของพวกแมงกะพรุน ลักษณะเด่นของพวกทีโนเฟอร์ คือตัวกลมใสคล้ายวุ้น อวัยวะใช้เคลื่อนที่เป็นแผ่นหวี 8 แถว ว่ายนํ้าเป็น

	อิสระในทะเล ได้แก่ พวกหิวทะเล
cub	คืบ ลูกอ่อนของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิด เช่น สิงห์โต เสือ หมู
cubitus	คิวบิตัส (L. cubitum - ข้อศอก) 1, ปลายแขน 2, หลอดเลือด ในปีกแมลง
cuckoo	คัคคู นกปรสิตในวงศ์ Cuculinae ของวงศ์ Cuculidae เช่นนก กาเหว่ายุโรป (<i>Cuculus canorus</i>) เป็นนกเบียนชนิดอื่นโดยใช้ใน รังนกชนิดอื่นแล้วให้พักและเลี้ยงดูลูกอ่อนให้ ในไทยพบหลายสกุล หลาย ชนิดเช่น นกคัคคูเหยี่ยวใหญ่ (large hawk-cuckoo - <i>Cuculus</i> <i>sparveriioides</i>), นกคัคคูหงอน (chestnut-winged cuckoo - <i>Clamator coromandus</i>), และนกอีวาบตี๊กแตน (plaintive cuckoo - <i>Cacomantis merulinus</i>)
cud	คัต ในสัตว์เคี้ยวเอื้อง หมายถึงก้อนอาหารที่สำรอกออกมาจากกระ เพาะส่วนรูเมน นำมาเคี้ยวใหม่ แล้วกลืนเข้าไปอีก
culmen	คัลเมน 1, สันกลางจะงอยปากนก 2, ส่วนกลางตอนบนของสมอง ส่วน cerebellum
cuneiform	คิวนิฟอร์ม (L. cuneus- ขวาน + forma- รูปร่าง) รูปร่างคล้าย ขวาน
cuneiform bone	คิวนิฟอร์ม โบน กระดูกข้อเท้ามี 3 ชั้น คือ ชั้นใน ชั้นกลาง และ ชั้นนอก เรียงต่อไปจากกระดูกแข้ง ถัดจากกระดูกข้อเท้าไป คือกระดูก เท้า หรือ ฝ่าเท้ามี 3 ชั้น
cuneus	คิวเนียส 1, ลอนสมองบนผิวส่วนกลางของพู่ท้ายทอย (occipital lobe) ของสมองส่วน cerebrum 2, ส่วนปีกตอนหน้าซึ่งเป็นส่วนที่ แข็งรูปสามเหลี่ยมของแมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็ง
cupula	คิวพิวลา (L.- อ่างอาบน้ำขนาดเล็ก) 1, สารคล้ายวุ้นล้อมรอบส่วน (1) นิวโรมาส์ของระบบเส้นข้างตัวปลา (2) คริสตาแอมพูลลาริส ของหูส่วนใน 2, ปลายกลมของคอเคลียที่แข็งด้วยแคลเซียม 3, รูป ครึ่งทรงกลมของกระบังลมที่รองรับส่วนยื่นแหลมของปอด
curassow	คิวรัสโซว์ นกพวกไก่ สกุล <i>Mitu</i> และ <i>Crax</i> วงศ์ Cracidae อาศัยอยู่ในป่าทวีปอเมริกากลางและใต้
curculio	เคอร์คิวลิโอ แมลงปีกแข็งที่หัวส่วนหน้ายื่นคล้ายจมูกยาว อยู่ในวงศ์ Curculionidae เช่น plum curculio (<i>Conotrachelus</i>

- nenuphar*)
- curlew** เคอร์ลีว นกชายฝั่งขนาดใหญ่ในอนุวงศ์ Tringinae ของวงศ์ Scolopacidae ปากแบนยาวโค้งลง เช่น นกอีก้อยใหญ่ (Eurasian curlew - *Numenius arquata*) ดู whimbrel
- cuscus** คัสคัส คือ phalanger (ฟาลังเกอร์) สัตว์มีถุงหน้าท้อง วงศ์ Phalangeridae เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมโบราณที่อาศัยอยู่บนต้นไม้ทางยาว
- cuspid** คัสพี 1, โครงสร้างปลายแหลม ยอดแหลม หรือส่วนยื่นจากพื้น 2, ส่วนที่เป็นใบเล็ก ๆ ของลิ้นหัวใจ
- cuspid** คัสพิด พื้นที่มีปุ่มแหลมเพียงแห่งเดียว เช่น เขี้ยว
- cutaneous** คิวเทนีส (L. cutis - หนัง) เกี่ยวข้องกับ หรือเป็นของหนัง
- cutia** คิวเทีย นกในวงศ์ Timaliidae ขนาดเล็กมาก เสียงร้องไพเราะ เช่น นกชิตีชา (*Cutia nipalensis*)
- cuticle** คิวทิกเคิล (L. cuticula - หนังเล็ก ๆ) 1, สัตว์: (1) ส่วนที่เป็นเยื่อบางหุ้มตัวสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง (2) ผิววนอกสุดของเส้นขน (3) หนังกำพร้า 2, พืช: ชั้นนอกสุดที่ไม่มีเซลล์ ทำหน้าที่ปกคลุมส่วนที่สัมผัสอากาศของพืชที่มีระบบท่อลำเลียง เช่น ชั้นคลุมผิวใบ
- cutlass fish** คัทแลส ฟิช ปลาทะเลรูปร่างผอมยาว วงศ์ Trichiuridae เช่น ปลาหางขน
- cuttlebone** คัทเทิลบอน ส่วนที่แข็งด้วยแคลเซียม ภายในตัวปลาหมึก
- cuttlefish** คัทเทิลฟิช สัตว์พวกปลาหมึกที่มีหนวดจับ 10 หนวด มีเหงือก 2 อัน อยู่ในสกุล *Sepia* เช่น หมึกกระดอง หมึกกล้วย
- cutworm** คัทเวิร์ม หนอนผีเสื้อกลางคืน วงศ์ Phalaenidae (Noctuidae) กัดกินรากและหน่อพืชเป็นอาหาร โดยกัดจนขาดบริเวณใกล้ผิวดิน
- Cuvierian organ** คิววีเรียน ออร์แกน ท่อเล็ก ๆ ยาวติดอยู่ที่โคนของ respiratory tree ของสัตว์พวกปลิงทะเล เมื่อถูกปล่อยออกทางทวารหนัก จะเป็นเส้นเหนียว
- cyanobacteria** ไซแอนแบคทีเรีย สิ่งมีชีวิตพวกโพรแคริโอทในอาณาจักร Monera ไม่มีเยื่อหุ้มนิวเคลียส ไมโทคอนเดรีย และไมโครทิวบูล เช่น พวกสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน
- cyanosis** ไซแอนซิส (Gr. kyanos- น้ำเงินเข้ม + osis- สภาวะ) ผิวหนัง

เป็นสีน้ำเงินปนเทา เนื่องจากมีฮีโมโกลบินในเลือดลดลง อาจไม่แสดงอาการในผู้ป่วยโรคโลหิตจางร้ายแรง ถึงแม้ว่าจะมีออกซิเจนในเซลล์เม็ดเลือดแดงน้อย แต่ก็ไม่พอที่จะทำให้เห็นสีน้ำเงินได้ ถ้าร่างกายทั้งหมดได้รับผลกระทบจากการขาดฮีโมโกลบิน ผู้หนึ่งจะมีสีเทาตะกั่ว

- cycloid scale** ไซคลอยด์ สเกล (Gr. *kyklos* - วงกลม + *eidos* - รูปร่าง) เกล็ดปลาแบบหนึ่ง ลักษณะบางไม่มีเอนาเมลหุ้ม มีวงให้เห็นหลาย ๆ เป็นเส้นแสดงการเจริญที่ล้อมรอบวงแรกที่อยู่ภายใน แล้วขยายออกไปตามอายุของปลา
- cyclostome** ไซโคลสโตม ปลาปากกลม ไม่มีขากรรไกร จัดอยู่ในชั้นของปลาโบราณ *Agnatha* ได้แก่ lamprey หรือ hagfish
- cydippid larva** ไซดิปปิด ลาร์วา ตัวอ่อนของ ctenophore บางชนิด ว่ายน้ำเป็นอิสระ
- cygnet** ซิกเนต หงษ์วัยรุ่น ดู cob, pen
- cynipid** ไซนิปิด แมลงสร้างปมในใบไม้ กิ่งไม้ อยู่ในวงศ์ Cynipidae อันดับ Hymenoptera ดู gall wasp
- cyphonautes** ไซฟอนอูทส์ ตัวอ่อนมีขนรอบตัว เจริญมาจากไซที่ไม่ได้รับการฟักของพวก ectoproct
- cypris larva** ไซพริส ลาร์วา ตัวอ่อนว่ายน้ำเป็นอิสระของสัตว์ขาปล้องบางชนิด เช่น เพรียง
- cyst** ซิสต์ (Gr. *kystis* - ถุง, ถุงพอง) 1, ถุงปิด หรือกระเปาะ ที่ผนังภายในมีของเหลว หรือกึ่งของเหลวของแข็ง เนื่องมาจากการเจริญผิดปกติ เช่น ท่ออุดตัน หรือ เกิดการติดเชื้อจากปรสิต เช่น จากโปรโตซัว หรือ พยาธิใบไม้ 2, ซีสต์: โครงสร้างที่ทำให้เกิดขึ้นโดยสิ่งมีชีวิต ล้อมรอบตัวในระยะที่ยังไม่ก่อฤทธิ์ และอาจทำหน้าที่เป็นโครงสร้างเพื่อการเจริญพันธุ์ เช่น hydatid cyst
- cystacanth** ซิสแทแคนท์ ระยะติดต่อกของ acanthocephala
- cystic** ซิสติก 1, เป็นของหรือเกี่ยวข้องกับ ซิสต์ 2, เกี่ยวข้องกับถุงน้ำดี 3, เกี่ยวข้องกับกระเพาะปัสสาวะ
- cystic duct** ท่อน้ำดี นำน้ำดีมาจากถุงน้ำดีเข้าสู่ท่อน้ำดีรวม
- cysticeroid** ซิสทิเซอร์คอยด์ (Gr. *kystis* - ถุงพอง + *kerkos* - หาง + *eidos* - คล้าย) ระยะตัวอ่อนของหนอนตัวแบน ลักษณะคล้ายซิสทิ-

เซอร์คัส แต่ถูงมีลักษณะแข็ง มีติ่งหาง เช่น ของหนอนตัวแบนสกุล

Hymenolepis

- cysticercus** ซิสทิเซอร์คัส คือ bladder worm ซึ่งเป็นตัวอ่อนของหนอนตัวแบน มีลักษณะเป็นถุง ภายในมีของเหลวใสล้อมรอบสโคเลกซ์ พบในตัวถูกเบียนกึ่งกลาง โดยเฉพาะในกล้ามเนื้อลาย เช่น เม็ดสาकुในเนื้อหมู (ติดหมู) และในเนื้อวัว (ติดวัว)
- cystid** ซิสทิด ในพวกไซโรโอซัว เป็นโครงร่างแข็งภายนอกและผนังลำตัว
- cystoid** ซิสทอยด์ 1, ลักษณะคล้ายถุงพอง ลักษณะคล้ายซิสท์ 2, ซากคตของพวกเอโดไนเดิร์ม ชั้น Cystoidca
- cytochrome** ไซโทโครม (Gr. kytos - เซลล์ + chroma - สี) สารสีพบกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในเซลล์พืชและสัตว์ เป็นสารสีที่มีธาตุเหล็กเป็นองค์ประกอบ มีหลายชนิดคือ ไซโทโครม เอ, บี และซี ทำหน้าที่สำคัญ คือ เป็นเอนไซม์ในการสร้างพลังงานของการหายใจระดับเซลล์
- cytology** ไซโทแกมี (Gr. kytos - เซลล์ + gamos - เซลล์สัมพันธ์) ในโปรโตซัว เป็นกระบวนการคล้ายการผสมพันธุ์แบบสังยุค แต่ต่างกับการรวมกันของนิวเคลียส เกิดขึ้นจากรวมกันของนิวเคลียสเพศผู้และเพศเมียภายในเซลล์เดียวกัน comp: conjugation
- cytokinesis** ไซโทไคเนซิส (Gr. kytos - เซลล์ + kinesis - การเคลื่อนไหว) การแยกไซโทพลาซึมออกเป็นสองส่วนในระยะสุดท้ายของการแบ่งเซลล์ syn: cytodieresis
- cytology** ไซโทโลยี (Gr. kytos - เซลล์ + logos - แห่งการศึกษา) เซลล์วิทยา เป็นสาขาหนึ่งของชีววิทยา ว่าด้วยการศึกษากำเนิด โครงสร้าง และหน้าที่ของเซลล์
- cytolymph** ไซโทลิมพ์ (Gr. kytos - เซลล์ + L. lympa - น้ำเหลือง) ของเหลวที่เป็นเมทริกซ์ของไซโทพลาซึม sin: cytochylema, cytohyaloplasm, hyalomytome, hyaloplasma
- cytolysin** ไซโทไลซิน (Gr. kytos - เซลล์ + lysis - การละลาย) สารที่สามารถทำลายหรือละลายเซลล์ได้เช่น สารต่อต้าน (bacteriolysin หรือ hemolysin) หรือสารที่ไม่เฉพาะชนิดอื่นเช่น สารพิษงู น้ำเกลือ ความเข้มข้นต่ำกว่าของเซลล์
- cytolysis** ไซโทไลซิส การละลายเซลล์ คือการที่เซลล์มีชีวิต ถูกละลาย หรือถูก

- ทำลาย ในกรณีของเม็ดเลือดแดงให้คำว่า เม็ดเลือดแดงแตก(hemolysis) ในกรณีของแบคทีเรียให้คำว่า bacteriolysis
- cyton ไชทอน (Gr. kytos - เซลล์) 1, เซลล์ 2, ส่วนที่เป็นตัวเซลล์ของเซลล์ประสาท syn: perikaryon
- cytophagous ไชโทเฟกีส(Gr.kytos-เซลล์ + phagein-กิน) กินหรือทำลายเซลล์
- cytopharynx ไชโทฟาริงซ์ คอหอย คือ ช่องที่ต่อถัดไปจากช่องปาก (cytostome) เข้าสู่เอนโดพลาซิม พบในโปรโตชีวบางชนิด เช่น *Paramecium*
- cytoplasm ไชโทพลาซิม (Gr.kytos- เซลล์ + L.plasma- หลอมเข้าด้วยกันแล้วออกไป) คือโปรโทพลาซิมของเซลล์ที่ล้อมรอบนิวเคลียส ประกอบด้วยไซโทลิมฟ์ ออร์แกเนลล์ อินคลูชัน และเยื่อหุ้มเซลล์ syn: cytosome, cytosol
- cytoproct ไชโทพรอกต์ คือ cytopyge เป็นช่องทวารหนักของโปรโตชีวบางชนิด เช่น ระยะเมโรซอยท์ของ *Plasmodium*
- cytoskeleton ไชโทสเกเลตัน โครงร่างแข็งของเซลล์ เครือข่ายเส้นใยโปรตีนภายใน eukaryotic เซลล์(เซลล์ที่มีโครงสร้างของเซลล์ครบส่วน) ทำให้เซลล์คงรูปร่างและเคลื่อนไหวได้ บางครั้งอาจเรียกว่า cytomusculature
- cytosol ไชโทซอล สารกึ่งของเหลวที่เป็นเมทริกซ์ของไซโทพลาซิม ซึ่งล้อมรอบ หรือมีเซลล์แกเนลล์ฝังตัวอยู่ ประกอบด้วย cytoskeleton หรือ cytomusculature เกลือของสารต่าง ๆ น้ำตาล กรดอะมิโน โปรตีน ไขมัน นิวคลีโอไทด์ และสารอื่น ๆ
- cytostome ไชโทสโตม (Gr. kytos - เซลล์ + stoma- ปาก) ในโปรโตชีวปาก หรือ ช่องเปิดที่จะนำอาหารเข้าสู่ cytopharynx พบได้ในพวกแฟลเจลเลต
- cytotoxin ไชโททอกซิน (Gr.kytos- เซลล์ + toxikon - สารพิษ) สารพิษต่อเซลล์ สารต่อต้าน หรือสารพิษซึ่งทำลายเซลล์ของอวัยวะบางอย่าง ดู endotoxin, erythroxin, exotoxin, lysis
- cytozoic ไชโทโซอิก (Gr.kytos- เซลล์ + zoon - สัตว์) อาศัยอยู่ภายในหรือเกาะติดอยู่กับเซลล์ เช่น โปรโตชีวบางชนิด ที่เป็นปรสิตของสัตว์
- cytozoon(cytozoan) ไชโทซูน(ไชโทซวาน) โปรโตชีวที่เป็นปรสิตภายในเซลล์ เช่น *Plasmodium* ในเม็ดเลือดแดง